

Prečo je V. Putin pre NATO „darčekom číslo 1“?

Sme s MS ideovo zajedno?

75. výročie Vianočnej dohody (Záznam z konferencie č. 2)

BOJOVNÍK

DVOJTÝŽDENNÍK ANTIFAŠISTOV

Ročník LXIV

24. 1. 2019

Cena 0,70 € (0,44 € pre predplatiteľov)

2

Naša anketa

Prezident Andrej Kiska s obľubou na oslavách Výročia SNP hovorí, že na to, aby zlo zvíťazilo nad dobrom, stačí, „aby slušní ľudia mlčali“.

Myslíte si, že to môže byť aj prezidentská kritika slovenskej diplomacie pod vedením Miroslava Lajčáka za jej „hrdinský“ mlčiaci postoj pri schvaľovaní rezolúcií proti velebeniu nacizmu a fašizmu? Lebo „lajčakovci“ pri tomto hlasovaní vždy utečú pred zodpovednosťou, strčia hlavu do piesku a pred celým svetom sa okázalo zdržia vyjadrenia.

Slavomír Fijalka, člen HDK pri ObIV SZPB Nitra:

– Konanie a protislovenské postoje prezidenta Kis-ku a slovenskej diplomacie pod vedením ministra Lajčáka sú dôvodom na to, „aby slušní ľudia nemlčali“. Je však smutné, že „lajčakovci“ majú plnú podporu premiéra a celej vlády. Lajčák podal demisiu. Prečo premiér tak vehe-mentne „bojoval“ za to, aby zostal vo funkcii? To znamená len jedno, že súhlasí s jeho konaním. A od takejto politickej reprezentácie chceme, aby zaujala postoj proti velebeniu fašizmu a nacizmu?

Mlčia... Slušní ľudia nemlčme my, aby zlo nezvíťazilo nad dobrom, keď už mlčia tí, ktorí nás vyzývajú, aby sme nemlčali.

Dana Cupanová, predsedníčka ZO SZPB, Podhradie:

– A. Kiska a M. Lajčák sú obidvaja až prehnane proamericky orientovaní. Mali sme možnosť to vidieť okolo komédie s Lajčakovou demisiou-nedemisiou. Smer, ak sa chce držať pri moci, lebo jeho „popularita“ podľa mňa značne klesá, bude zastávať mlčiaci postoj, aby si to u svojich verných voličov nepokazil ešte viac.

Jozef Pupala, predseda ZO SZPB armgen. L. Svo-

bodu, Čierny Potok: – Pri ostatných hlasovaniach sa zástupcovia SR zachovali vždy demokraticky podľa svojho vnútorného presvedčenia. Nikdy nehlasovali za prijatie protifašistickej rezolúcie, ako verní lokali svojmu pánovi spoza Veľkej mláky. Je nepochopiteľné, že takýto ľudia reprezentujú naše Slovensko, ktoré má osobné skúsenosti s fašizmom a ktoré sa ako malý národ dokázalo vzoprieť „tisícročnej ríši“. Vtedy sa mu vzopreli veľkí synovia, žiaľ, takí nás už dnes nereprezentujú.

Jozef Petráš, podpredseda ObIV SZPB, Martin:

– Prezidentova kritika v tejto veci absentuje, žiaľ, zlo často víťazí, aj keď ľudia nemlčia. Zdržanie sa „lajčakovcov“ je fakticky hlasovaním proti rezolúcii. Je to až nepochopiteľný pokrytecký postoj. Ich zdôvodnenia, ktoré sa občas objavajú v médiách, sú pochybné a nepresvedčivé.

(Pokračovanie na str. 3)

Perlička

Zvuky z truhly zastavili pohreb

V polovici decembra v Argentíne príbuzní zastavili ceremoniál pochovávania 65-ročnej ženy kvôli zvláštnym, na stonanie sa podobajúcim zvukom v truhle.

Príbuzní okamžite požadovali prevoz nebohej do najbližšej nemocnice. Jej lekári však potvrdili, že žena je mŕtva minimálne 24 hodín.

V správe o udalosti sa uvádza, že príčinou zvláštnych zvukov mohli byť aj plyny, ktoré vychádzali z tela nebohej alebo skrehnuté hlasivky.

– r – podľa Daily Mail

Vo štvrtok 10. januára 2019 na cintoríne v Dúbravke pri hrobe významného organizátora SNP Gustáva Husáka sa pri príležitosti 106. výročia jeho narodenín konal pietny akt.

K zúčastneným sa prihovril tajomník Ústrednej rady SZPB Viliam Longauer. Organizátorom podujatia bola ZO SZPB č. 37 Bratislava Petržalka. Podujatia sa zúčastnilo 25 členov SZPB.

Ján Luhový

Kniha:

Tomáš Masaryk: Svetová revolúcia. Spomienky

Pamäte prvého prezidenta Československej republiky Tomáša Garrigue Masaryka (1850–1937) sú v prvom rade zaujímavé kontextom tej „veľkej hry“, počas ktorej v roku 1918 vznikol nový nezávislý štát. Nadtitulom tejto knihy by po správnosti mali byť slová: Test svetovej vojny: slabé Rusko, silné Československo, zrada.

Spomienky zachytávajú obdobie od 1. sv. vojny, keď v štátoch Dohody vznikla československá národná rada a udialo sa diplomatické uznanie nového štátu. Masarykove spomienky popisujú okrem vlastnej snahy o národnú nezávislosť aj vzťahy vo vnútri Dohody.

Píše, že „vo všetkých západných štátoch sa vzťah voči Rusku začal kaziť“. Francúzsko malo zodpovedný zväzok s Ruskom a dávnejšie oficiálne priateľstvo, lenže značná časť jeho spoločnosti bola voči Rusku chladná, ba dokonca až nepriateľská.

Anglicko počas niekoľkých posledných rokov zmenilo svoj vzťah voči Rusku, lenže v anglických kruhoch neprestával panovať negatívny názor.

V Taliansku bol voči Rusku a Slovonom na začiatku vojny neurčitý, či skôr nepriateľský názor.

Tento stav sa prehĺbil v roku 1915,

keď „porážka ruskej armády posilnila protiruskú náladu. Z mnohých slov francúzskych a anglických politikov som sa presvedčil, že Rusko ubezpečilo Anglicko i Francúzsko v tom, že ruská armáda je v najlepšom stave... Mnohí Francúzi a Angličania považovali ruské porážky za nedodržanie slova a za podvod na nich.“

Nepriamo Masarykove slová potvrdzuje aj kariérny diplomat, veľvyslanec V. Británie vo Francúzsku Francis Bertie.

Mimochodom, vzťah samotného Masaryka voči cárskemu Rusku bol tiež pomerne zdržanlivý, čo, ako sa ukazuje, nemalo žiadne príčiny a ani dôvody. Už počas prvých dvoch mesiacov vojny sa objavila výzva hlavného veliteľa ruskej armády veľkokniežaťa Nikolaja Nikolajeviča k rakúsko-uhorským národom, cár dvakrát prijal československú delegáciu a vyjadril nádej, že želanie Čechoslovákov obnoviť kráľovstvo bude naplnené.

Vojenská rada tiež odobrila vytvorenie národnej družiny v zostave armády.

Prvý dokument o československej otázke bol vo Francúzsku prijatý v októbri (výnos ministerstva vnútra, že spoľahliví Česi a Slováci musia byť zrovnoprávnení v právach s inými občanmi Dohody) a vo Veľkej Británii o rok neskôr. Čechoslováci, ako spojenci, tým boli oslobodení od zabavovania majetku a internácií.

Samozrejme, že politika nepozná také pojmy ako vďačnosť. Lenže činnosť Masaryka a jeho snahu o nezávislosť Československa sa inak, ako zradnou, nedá nazvať. Tu totiž nejde o jeho vzťah k Rakúsko-Uhorsku, ale voči bielu hnutiu, ktoré bolo právnym nástupcom predrevolučného Ruska a ktoré si pred Čechoslovákmi splnilo svoju aj slovan-skú povinnosť.

Poznámka redakcie Bojovník: Aj toto je vysvetlením prečo sa Rusi negatívne pozerajú na československé légie a prečo za žiadnych okolností od nás neprijímajú vyznamenania s menom M. R. Štefánika...

Podľa srspol.sk z 15. 1. 2019

Je Deň víťazstva nostalgiou za ZSSR?

Túto súvislosť „zbadala“ fínska novinárka Maarit Uberová a v polovici januára o nej aj hovorila, ako o rastúcej nostalgii.

„Aktívne používanie sovietskych symbolov – napríklad počas každoročných osláv Dňa víťazstva – pripomína Rusom veľkú minulosť. 9. máj je naozaj veľkolepou možnosťou dostať značnú dózu nostalgie za Sovietskym zväzom,“ píše Uberová v článku pre Suomenn Kuvalehti.

Ďalej s odvolávkou sa na prieskumy verejnej mienky tvrdí, že pocit nostalgie za Sovietskym zväzom majú skôr seniori, hoci podobné nálady sú vraj aj u časti mládeže.

Kto teda v Rusku nie je pyšný na víťazstvo nad nemeckým nacizmom, nad Nemcami vedenou európskou úniou... a nakoniec aj nad Uberovej Fínskom? To občianka porazeného štátu nepíše!!!

Prečo? Lebo by si musela verejne priznať, že toto nie je o politickom poriadku, ale o vlastenectve, ktoré vychádza z nezlomných génov.

– vmi –

Na zamyslenie: Sloboda je kvetina, zalievaná krvou vlastencov.

Sociológ PETR HAMPL

ISSN 03223-2018

9 770323 201002

02

Ako sa v Nemecku chápe demokracia?

Oficiálna predstaviteľka MZV RF Maria Zacharova sa vyjadrila o výzve Zväzu predstaviteľov médií Nemecka (DJV), ktorou ten nepodporuje vydanie licencie na vysielanie portálu RT Deutsch.

Vo facebooku napísala, že „analogická profesionálna štruktúra v Nemecku – Zväz nemeckých učiteľov – pred tromi rokmi navrhol zaradiť Mein Kampf do učebných osnov“. Uviedla aj

slová hlavy nemeckej asociácie učiteľov Josepha Kraussa, ktorý považuje knihu Adolfa Hitlera za „užitočnú publikáciu“, pretože „likviduje mýtus“.

Tak vyzerá „všednosť de-

mokracie,“ dodala M. Zacharova.

Podľa vz.ru, 12. 1. 2019

Naozaj je Putin darčekom č. 1 pre NATO?

Bývalý šéf CIA David Petraeus vyhlásil, že Vladimir Putin je „najväčším darčekom“ pre NATO.

Podľa generála vo výslužbe práve ruský prezident poskytol aliancii po studenej vojne „nový dôvod na existenciu“. Vyhlásil to na konferencii Raisina Dialogue v Indii, píše RBK.

Podľa Petraeusa Washington robí pre NATO omnoho viac, ako ostatní členovia aliancie, ktorých kritizuje za nedostatočné

sponzorovanie vojenskej organizácie. Petraeus tiež poznamenal, že Trumpova administrácia nielen pokračuje v rozvoji plánov svojich predchodcov pri presúvaní amerických vojakov a techniky do Európy, ale zaoberá sa aj rozvojom NATO. Ako príklad uviedol novú štruktúru velenia aliancie, zavedenú v roku 2018.

David Petraeus už predtým v rozhovore pre CIA vyhlásil, že Trump bol príliš „lojálny“ voči ruskému lídrovi. A že svetový poriadok, „čiastočne vytvorený Spojenými štátmi v 20. storočí“, je „bezprecedentne ohrozený z rôznych strán“, osobitne zo strany Ruska, Číny, islamských extrémistov a kybernetických hrozieb.

- r -

Nastáva „slávny koniec nekonečných vojen“?

Prezident USA Donald Trump cez svoju stránku na Twitter uvedol, že jeho štát ukončí účasť v konfliktoch, ktoré sa dejú bez dostatočnej podpory rozvíjajúcich štátov.

Poznamenal pri tom, že „nekonečné vojny, kto-

ré sa viedli kvôli zlému úsudku,“ spolu s konfliktami, v ktorých sa USA dostáva „málo finančnej a vojenskej pomoci od bohatých štátov,“ ktoré „z činnosti USA majú veľkú výhodu,“ „dospejú k slávnemu koncu“.

Podľa kp.ru, 8. 1. 2019

NATO o vojenskom riešení Zmluvy o RKSD

Ministerstvo zahraničia RF nazvalo vyhlásenie generálneho tajomníka NATO Jensa Stoltenbera o pripravenosti na „vojenské opatrenia“ pri riešení Zmluvy o likvidácii rakiet krátkeho a stredného dosahu pokusom zakryť krízu v samotnej Aliancii.

„Predstaviteľom NATO je dobre známe, že práve Rusko vynakladá všetko úsilie na to, aby dosiahlo zachovanie životaschopnosti tejto Zmluvy. Dodatočné výzvy voči Moskve na dialóg nie sú potrebné, my sme neustále za profesionálny dialóg na danú tému nielen v dvojstran-

nom rusko-americkom formáte, ale aj s NATO,“ zdôraznilo MZV RF.

Ruské ministerstvo osobitne poukázalo na nevyhovené „pokusy viesť rozhovor ultimátnym tónom a hovoriť o „poslednej šanci“ pre Rusko (Stoltenberg 4. 1. 2019)...., čo nezodpovedá

ubezpečeniam o tom, že zachovanie Zmluvy je pre štáty Aliancie prioritou“.

„Pokiaľ v NATO takto chcú prejsť k „vojenským“ opatreniam, tak reálnym vkladom by sa mohla stať likvidácia odpalovacích zariadení MK-41, rozmiestnených v Rumunsku a integrovaných do systému PVO a PRO NATO, ktoré porušili Zmluvu o RKSD,“ dodáva ministerstvo RF.

- r -

Spojenectvo Ruska a Číny je „americkým príznakom“

Najväčšou hrozbou pre USA je upevnenie spolupráce Ruska a Číny, čo sa môže stať „americkým príznakom,“ píše National Interest s odvolávkou na špecialistov Centra národných záujmov.

Washington sa podľa nich dopúšťa chyby, lebo nedoceňuje čoraz tesnejšiu spoluprácu Moskvy a Peking. Zatiaľ sa síce nehovori o oficiálnej aliancii medzi dvomi štátmi, nazdávajú sa experti, pretože Peking

sa obáva oslabenia ekonomickej spolupráce s Washingtonom kvôli spojenectvu s Moskvou. Čína je však naladená na prehĺbovanie ekonomickej spolupráce s Ruskom, no nebude prijímať opatrenia na ochranu Moskvy

kvôli tlaku Západu, prináša text článku NI RIA Novosti.

Čínsky veľvyslanec v USA povedal, že pre Čínu je výhodnejšie spolupracovať s Ruskom a inými štátmi na vytváraní mnohopolárneho sveta, ako byť spolu s Moskvou v bipolárnom konflikte s Washingtonom.

Srsopol.sk, 13. 1. 2019

V Štátnej Dume RF sa našla ochrana Kurilských ostrovov

Štátnej Dume bol predložený návrh zákona „O územných nárokoch k Rusku zo strany Japonska,“ ktorým sa zakazuje odovzdanie Kurilských ostrovov.

Autorom iniciatívy je poslanec LDSR Sergej Ivanov. V návrhu sa hovorí, že Kurilské ostrovy patria Rusku podľa výsledkov druhej svetovej vojny na základe Káhirskej deklarácie z 1. decembra 1943, Postupimskej deklarácie z 26. 7. 1945, mierovej zmluvy s Japonskom, ktorá bola podpísaná v San Franciscu 8. 9. 1951, uvádza TASS.

„Právne akty, obsahujúce ustanovenia o odtrhnutí územia Kurilských ostrovov, nespádajú pod ratifikáciu, uverejnenie, uvedenie účinnosti a uplatnenia,“ uvádza autor návrhu a vysvetľuje, že táto iniciatíva sa zrodila v reakcii na to, že japonský parlament aktualizoval zákon „O osobitných opatreniach na urýchlenie riešenia problémov severných území“,

kde je zaznamenaná príslušnosť štyroch kurilských ostrovov k Japonsku.

* * *

Dňa 14. 1. Moskva podľa ministra S. Lavrova obrátila pozornosť Tokia na to, že otázka Kurilských ostrovov sa neposudzuje. A že bez japonského priznania suverenity Ruska nad ostrovmi nie je možné očakávať posun v rozhovoroch o mierovej zmluve.

Podľa vz.ru, 10. a 14. 1. 2019

Čo píšú iní

Aj porazení Maďari už vystrkujú rožky

Maďarská vláda vyzvala pripomenúť si Ostrogožsko-rossošanskú operáciu a uctiť si pamiatku vojakov, ktorí bojovali proti ZSSR.

„Spomeňte si na hrdinstvo našich dedov, hrdinských maďarských vojakov, ktorí na Done do samého konca bojovali za Maďarsko,“ hovorí sa vo facebooku maďarskej vlády. V správe sa tiež uvádza, že Maďarsko počas tejto operácie prišlo o 120 tisíc „hrdinov, z čoho mnohí boli vzatí do zajatia“.

„Češť hrdinom!“ – hovorí sa v správe.

* * *

V januári 1943 uskutočnili sovietske vojská Ostrogožsko-rossošanskú útočnú operáciu, výsledkom ktorej bolo kompletne zničenie hlavných síl 2. maďarskej a 8. talianskej armády, 24. nemeckého tankového zboru a zboru osobitného určenia. Úplne rozbitých bolo teda 15 fašistických divízií.

Poznámka redakcie: Všeobecne je známe, Červenoarmejci odmietali brať Maďarov do zajatia za ich krutosti na miestnych civilistoch, ktoré prekonávali aj krutosti nemeckých vojsk SS.

S využitím vz.ru z 12. 1. 2019

Briti našli v logu AfD „tajnú nacistickú symboliku“

Nemecká politická strana Alternatíva pre Nemecko (AfD) mieni použiť vo svojom logu „tajný nacistický symbol“, píše The Guardian. AfD, bijú na poplach britskí novinári, si mieni urobiť nové logo zo symbolu, ktorý bol údajne populárny medzi nacistami v 30-tych rokoch minulého storočia. Má ísť o modrofialovú nevädzu s pozadím štátnej zástavy Nemecka. Lenže podobnú symboliku už dávno používajú liberáli vo Švédsku.

Britský list tiež AfD nazval „ultrapracovnou“ stranou.

Podľa pravda.ru, 12. 1. 2019

Merkelová: Nemecko nesie zodpovednosť za zločiny spáchané nacistami v Grécku

Nemecko uznáva svoju zodpovednosť za zločiny spáchané nacistami v Grécku v čase 2. sv. vojny, vyhlásila 11. januára kancelárka Angela Merkelová v Aténach. Nemecko si je vďačné historikkej zodpovednosti za „utrpenie“ spôsobené nacistami v Grécku. Dávnú debatu o finančných reparáciách za škody spôsobené vojakmi nemeckej armády v Grécku počas okupácie v rokoch 1941–1944 oživila tamojšia hlboká ekonomická kríza.

Agentúra AFP citovala vyhlásenie gréckeho prezidenta Prokopisa Pavlopulosa, ktorý na stretnutí s Merkelovou označil reparácie za škody spáchané počas 2. sv. vojny Nemcami v Grécku za „právne nevyriešené“.

Vyhlásil tiež, že Grécko sa nezrieka svojho nároku na kompenzácie od Nemecka. Dodal, že „sa to dá legálne vyriešiť na európskej úrovni“. Pozíciu svojej krajiny v tejto veci Pavlopulos označil za „historicky správnu“.

Grécka parlamentná komisia vydala pred tromi rokmi správu, v ktorej odhadla výšku vojnových škôd na 289 miliárd eur. Berlín však považuje kauzu vojnových reparácií za uzavretú.

Nemci počas okupácie vykupovali od domácich obyvateľov potraviny za mimoriadne nízke ceny. Spojenci následne uvalili blokádu na dovoz spotrebného tovaru, čo malo za príčinu hladovanie a smrť tisícov Grékov.

Podľa HSP, 11. 1. 2019 (výňatok)

Sovietske tanky T-34 sa vrátili z Laosu do Ruska

Ministerstvo obrany Laosu vrátilo Rusku 30 plnohodnotne funkčných tankov T-34.

V Rusku budú využité pri vojenských prehliadkach, na obnovu múzejných expozícií a pri nakrúcaní filmov o Veľkej vlasteneckej vojne.

Ministerstvo obrany poznamenalo, že T-34 sa oprávnenne považuje za najlepší tank svojich čias a ním dosiahnuté rekordy „sa asi už nikdy nepodari prekonať“. Funkčných T-34 je vo svete už veľmi málo.

Podľa vz.ru, 9. 1. 2018

Medzi adeptmi o Najväčšieho Slováka je už aj J. Gabčík

Marika Gombitová začiatkom januára vyjadrila pranie o vyradenie z ankety Najväčší Slovák. Uviedla, že by rada prenechala miesto osobnosti, ktorá je pre Slovensko viac výnimočná Verejnosti teda od stredy 9. 1. 2019 môže hlasovať aj za veliteľa skupiny Antropoid Jozefa Gabčíka, ktorá zlikvidovala Reinharda Heydricha.

Podľa HSP z 8. 1. 2019

(Pokračovanie na str. 4)

Ako ďaleko sú od seba naše hodnoty?

Presne na túto otázku som si chcel nájsť odpoveď čítajúc matičný Národný kalendár 2019.

Pri úvodníku predsedu MS Mariána Gešpera „Dôležité magické deviatky“ som skonštatoval, že jeho autor zastáva názory, ktoré sú veľmi blízke SZPB a teda, že v našom čerstvom partnerstve sa naozaj môžeme posunúť o krok vpred. Nakoniec, posúdme spolu, čo píše o udalostiach, na ktoré je SZPB principiálne citlivý:

„Mníchovská dohoda a Viedenská arbitráž sú dodnes veľmi poučné udalosti, hlavne ak sa aj v súčasnosti spoliehame na medzinárodné zmluvy, ktoré v roku 1938 naši zdanlivo pevní spojenci porušili s neuveriteľnou „diplomatickou bravúrou“. Vypuknutie 2. sv. vojny v roku 1939, ktorej chceli Francúzi a predovšetkým Briti s heslom Mier pre našu dobu zabrániť uzavretím Mníchovskej dohody a na ňu nadväzujúca (vo svete však neznáma) Viedenská arbitráž, vyznieva zvlášť ironicky v kontraste práve s vypuknutím 2. sv. vojny, ktorá napokon všeobecnou genocídnou kataklizmou zatieni aj 1. sv. vojnu.“

„Tak by sme sa mohli pristaviť aj pri Malej vojne, ktorá ešte v rámci posledných dní Česko-Slovenska začala vpádmi polovojských horthyovských jednotiek v októbri 1938, no vrcholila regulárnou, aj keď v porovnaní so svetovým konfliktom „malou vojnou“ v marci/apríli 1939. V tejto súvislosti musíme pamätať aj na takmer neriešiteľnú situáciu, ktorej boli naši predkovia vystavení pri vyhlásení Slovenského štátu v marci

1939 – od prijatia ústavy v júli 1939 s názvom Slovenská republika. Netreba zabudnúť, že to už bolo Slovensko okradnuté údajne „spojeneckou“ Nemickou ríšou o Devín a Petržalku. Dalo sa nám jasne najavo, že Slováci v podruží pangermanizmu a nacizmu nemajú právo na posvätné územia, ani keď ide o staroslovanské Devínske bralo. Alebo južné a východné Slovensko, ktoré najprv diplomatickou cestou a napokon násilne odtrhlo Maďarské kráľovstvo...

Nezabúdajme ani na severnú Oravu a Spiš, ktorú zhltno spolu s českým Tešínskom politicky krátkozraké Poľsko vtedajšieho germanofilného plukovníka Józefa Becka, ktorý si nakoniec skúsil nemecký blitzkrieg na vlastnej koži už o niekoľko mesiacov v septembri 1939.“

Druhý, témou nám blízky článok napísal Ivan Mrva pod názvom „Keď nás Rusi oslobodili“ (str. 118). Treba však povedať, že nie je o 2. odboji. Je o rokoch a udalostiach (1849), keď sa na našom území na dlhý čas zastavila prudká maďarizácia Slovákov a za to musíme byť vďační Rusom dvojnásobne.

Autorovi však vyčítam jeho úvod do tohto článku, ktorým odhalil, že o 2., teda protifašistickom, odboji slovenského národa toho veľa nevie. Píše, napr., že oslobodenie v roku 1945 „prinieslo pozitíva, ale zároveň je to kontroverzný historický jav našich dejín, keďže bajonety červenoarmejcov ob-

novali Československý štát a s ním prišiel politický útlak a prenasledovanie Slovákov. Oslobodenie tiež nebolo nezištné, sovietske Rusko u nás presadilo komunistickú ideológiu a dokonalú sovielizáciu.“

Autor teda kladie náš národ len do role „biblických oviec“, ktoré sa správali len tak, ako im to nakazuje nejaký pastier zvonka. Členovia SZPB však nie sú obyčajní „ovčania“, našimi vzormi sú hrdé a samostatne uvažujúce slovenské osobnosti, ktoré sami vymysleli a aj sami začali uvádzať do života antifasistický a národno-politický program Vianočnú dohodu.

Na strane 269 sa stretávame s známym oponentom Martinom Lackom, ktorého „odborné názory“, konkrétne o výcviku v 2. čs. paradesantnej brigáde v ZSSR, sme už raz vojensky odborne i faktograficky rozprášili na cimpr-campr (V Ročenke odbojárov 2013). V tomto matičnom kalendári sa predstavuje s článkom „Smrť ako odvetá“ v podtitule Čo sa v skutočnosti dialo v Sklabini roku 1944, ktorý začína naozaj jemu príznačným spôsobom: „...prvé masové politické vraždy na území Slovenska sa viažu k činnosti partizánskych skupín“. A ďalej píše, že prvé partizánske výsadky „prinášali atmosféru strachu a praktiky, ktoré boli v boľševickom Rusku bežné...“

Zdá sa, že na tomto poli nás čaká ešte veľa zásadnej (a pre M. Lacku aj študijnej) práce. Ak naozaj mienime zostať partnermi.

Vladimír Mikunda

Naša anketa

(Dokončenie zo str. 1)

Premýšľam o tom, ako je možné takto absurdne konať? Veď je to prinajmenšom neúcta k odkazu tých, ktorí padli za našu slobodu a proti demokratickým hodnotám, ku ktorým sa naša krajina formálne hlási.

Jozef Petráš, predseda ObIV SZPB, Trnava: – Naš prezident Kiska a minister Lajčák toho narozprávajú. Pri ich vyjadreniach si spomeniem na detské roky, kedy sme obdivovali v tomto povianočnom období Jezuliatko v Betleheme na slame. Boli tam Jozef, Mária, Traja Králi a zvieratká. Nám deťom sa najviac páčil somárík, ktorý kýval hlavičkou, keď sme doňho hádzali korunky.

Im podľa všetkého hádžu doláriky a podľa toho sa vyjadrujú a konajú. Vôbec im nezáleží na Slovensku a Slovákoch. Im je prednejšia kariéra a Judášsky groš. Nič im nehovorí osobná statočnosť. Ich konanie je dokonca protiústavné.

Obaja by mali ísť za svojimi chleboďarcami alebo do zabudnutia a nerobiť Slovensku hanbu.

Mikuláš Krascenics, predseda ZO SZPB, Bojnice: – Prezident Andrej Kiska je človek veľa rečí a sľubov, ale nie skutkov. Jeho názory sú typické k jeho životnému štýlu. Pán Lajčiak je človek činu a nie človek sľubov a tobôž nie druh zvieratá, ktoré si strká hlavu do piesku pred realitou. Ak chce pán Kiska robiť poriadok u druhých a chce kritizovať druhých, nech sa postaví pred zrkadlo a zhodnotí svoju osobnosť. Jeho názory a náhľady sú naozaj čudné a odlišné od reality a typické na neho.

Názory respondentov sa nemusia zhodovať s názorom redakcie a vydavateľa.

Máme dohodu s MO SR

Dňa 19. decembra bola medzi SZPB a MO SR uzavretá Dohoda o vzájomnej spolupráci, ktorú podpísali predseda SZPB P. Sečkář a minister obrany SR Peter Gajdoš.

Táto dohoda nie je len o spolupráci, ale aj o vzájomnej podpore a o prehlbovaní dôvery. Obe strany sa ňou zaväzujú k podporovaniu a prehlbovaniu občanov k vlastenectvu a zodpovednosti za obranu SR. Pritom tiež spoločne budú chrániť česť a historickú pravdu o účasti občanov Slovenskej republiky v boji proti fašizmu a v Slovenskom národnom povstaní, ako aj vyvíjať aktivity smerujúce k zabezpečeniu primeraného spoločenského a sociálneho postavenia účastníkov národného boja za oslobodenie a vojnových veteránov, oceňovať zásluhy veteránov, ktoré podstúpili v boji proti fašizmu a pri pôsobení mimo územia Slovenskej republiky v rámci mierových pozorovateľských misií...

Pre SZPB sú veľmi vítané záväzky, ktorými ministerstvo našim organizáciám napomôže materiálno, priestorovo i prepravou členov na podujatia.

Celé znenie Dohody je na webe SZPB.

—r—

Memorandum o spolupráci s Moskovskou mestskou radou veteránov

V polovici novembra 2018 ho ako memorandum o skutočnej spolupráci podpísali predseda SZPB P. Sečkář a predseda MMRV V. I. Dolgich.

Vyjadřili tým, že sa pri ňom riadime dávnymi tradíciami slovenskej vzájomnosti a opornými piliermi národov Slovenska a Ruska žiť v mieri, priateľstve a vo vzájomnej pomoci na základe dlhodoobej skúsenosti národno-osloboditeľského boja, v súlade so zákonmi, cieľmi a stanovami, a taktiež z toho vyplývajúcimi úlohami.

Memorandum konštatuje, že „SZPB a MMRV sú nositeľmi myšlienky protifašistického odporu, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou výchovy a vzdelávania súčasnej i budúcich generácií, ako jeden z hlavných cieľov pri výučbe dejín a vlasteneckej výchove mládeže“.

Osobitne významnou je konštatácia, že „hlavnou udalosťou XX. storočia, ktorá určila ďalší vývoj svetových dejín, bolo víťazstvo sovietskeho a slovenského národa, Červenej armády a slovenských protifašistických síl nad nacizmom a fašizmom v Európe,“ a že v podmienkach súčasnej zložitej medzinárodnej situácie, keď sa opäť pokúša dvíhať hlavu neonacizmus a neofašizmus, je najdôležitejším smerovaním spoločnej činnosti výchova mladej generácie v duchu vlastenectva a občianstva, zachovávanie historickej pamäte o hrdinskom dramatickom období druhej svetovej vojny.

Celé znenie memoranda je na webe SZPB.

—r—

Pripomeňme si

15. januára si mnohí členovia SZPB pripomenuli slávny sviatok Deň československého delostrelectva.

Tento deň vyjadroval hrdosť, slávu i vďaka za úspešné prerazenie nemeckej obrany, tvorenej batériami poľných húfníc, piatimi delostreleckými plukmi a dvomi čatami tankovej brigády 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, za ich brilantné vojenské umenie, ktoré predviedli 15. 1. 1945 pri útoku smerom na Jaslo, Gorlicu, Novy Sacz a Krakov.

Skláňame sa pred vami, hrdinovia.

My nezabúdame!

Putin si odmieta zatvárať oči

Rusko sa nechystá zatvárať oči nad rozmiestňovaním US rakiet, vyhlásil prezident RF Vladimir Putin.

Ako odpoveď na rozmiestňovanie rakiet, „ktoré sú priamou hrozbou“ pre Rusko, budú „prijímané efektívne opatrenia“, hoci Rusko „nemá záujem na nových pretekoch v zbrojení“, pretože

je „zodpovedným a zdravo uvažujúcim štátom“, povedal Putin srbským listom Politika a Večerné noviny.

„USA sa fakticky držia línie demontáže systému medziná-

rodných vzťahov vo sfére kontroly výzbroje, ktorý im zväzuje ruky pri navyšovaní vojenského potenciálu“, odhalil ich Putin a vyzval Západ, aby sa „vzdal metód vydierania, vyhrážania, provokácií a nerešpektovania medzinárodného práva“.

—r—

Vyšla brožúrka pre učiteľov na rozpoznanie extrémistického žiaka

Mimovládna organizácia Slovenský inštitút pre bezpečnostnú politiku, platená zo zahraničia, v spolupráci s ministerstvom zahraničných vecí vydala príručku pre učiteľov, v ktorej ukazuje, ako treba rozpoznať extrémistov medzi žiakmi, ako bojovať proti takzvaným dezinformáciám a ako indoktrinovať žiakov, aby mali pozitívny vzťah k migrácii. (Indoktrinácia je snaha o prijatie určitej doktríny, úsilie, aby boli bez kritického uvažovania prijaté názory, hodnoty, postoje.)

Nedávno vyšla takáto príručka v Nemecku a jej cieľom je rozpoznať už medzi škôlkarmi deti z extrémistických rodín. Poznávacím znamením majú byť u dievčat vrkoče a sukne, u chlapcov nezavalité, vyšportované postavy a u oboch pohlaví skôr bezproblémovosť a tichosť v kolektíve.

Zdá sa, že rovnaká ideológia sa nevyhla ani Slovensku. Protislovenské konanie ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Miroslava

Lajčáka sme mohli pozorovať pri jeho presadzovaní nebezpečného paktu OSN o migrácii, ktorý našťastie vláda nakoniec odmietla.

Tentoraz však ministerstvo pod jeho gesciou v spolupráci s mimovládkou SSPI udrelo na deti v školských laviciach. Príručka, ktorú vypracovali rôzni liberálni aktivisti nesie názov „Učitelia proti dezinformáciám 2.“

Prvá jej časť sa zrejme minula účinku a tak mimovládka a MZV vyšli s druhým číslom tejto propagandistickej príručky.

Príručka sa rozdeľuje do piatich sekcií:

1. Migrácia, mýty a skutočnosť.
2. Mýty a fakty o kauze Skripal.
3. Radikalizácia mládeže a čo s ňou môžu robiť učitelia.
4. Ako zvládnuť diskusie o extrémizme. Komunikačné rady a metodické návody pre učiteľov.
5. Vigilanti – samozvaní strážcovia poriadku a polovojenskej skupiny na Slovensku.

HSP, 10. 1. 2019 (výňatok)

Výzva ministrovi zahraničia na odsúdenie heroizácie banderovcov

Vážený pán minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, dovoľujem si Vás osloviť v súvislosti s poslednými udalosťami na Ukrajine.

U nášho východného suseda dlhodobo prebieha rehabilitácia a heroizovanie členov extrémne nacionalistickej Ukrajinskej povstaleckej armády, inak nazývanej aj „banderovci“ (podľa jedného z jej kľúčových predstaviteľov Stepana Banderu).

Banderovci neboli chabí bojovníci za samostatnú Ukrajinu, ako pokrivené ich obraz šíri súčasná deformovaná historiografia na Ukrajine. Boli to predovšetkým ozbrojené bandy, ktoré sa neštítali ani tých najodpornejších zverstiev páchaných vo väčšine prípadov na základe etnického či politického kľúča. Medzi obeť banderovcov patria desiatky tisíc Židov, Poliakov, Rusov či iných neukrajinských národností, ale aj komunistov či ľavičiarov.

To, čo predviedli v oblasti poľskej Volyne sa údajne protivilo aj samotným nacistom – znásilňovanie, rozštvrcovanie, odrezávanie uší, nosov, jazykov, pohlavných orgánov či prsníkov. Vypichovanie očí, sťahovanie z kože, páranie brúch tehotným ženám, pribíjanie malých detí na steny. Besnenie banderovcov vo Volyni, po ktorom zostali desiatky tisíc mŕtvych Poliakov, trvalo celý jeden rok...

Teroru banderovcov bolo dokonca vystavené aj obyvateľstvo Československa, a to celé tri roky po skončení vojny – zvyšky banderovcov sa totiž v honbe za šetrnejším zachádzaním v zajatí chceli stojať čo stojať prestrieľať k západným spojencom.

Najznámejším zverstvom toho obdobia na našom území zostal masaker v Kolbasove. Banderovci tu zabilí 11 ľudí, väčšinou Židov (ženy pred zabitím znásilnili), ktorí sa po prežití koncentračných táborov vrátili domov. Vyčinenie banderovcov zastavili až jednotky ministerstva vnútra a ministerstva obrany v Akcii B. Celkovo padlo v bojoch s banderovcami na našom území približne 60 vojakov a civilistov.

Vážený pán minister, pre krátkosť môjho listu sa nebudem bližšie zaoberať terorom banderovcov na Slovensku. Vaša matka pochádza z obce Jarabina v okrese Stará Ľubovňa, Váš otec zase z obce Rokyta v okrese Humenné. Tieto regióny, vrátane menovaných obcí, boli vyčineniu banderovcov vystavené najviac a som si istý, že ho má v živých pamäti ešte ne jeden obyvateľ obcí, v ktorých máte korene.

Začiatkom decembra schválil ukrajinský parlament zákon, ktorý priznáva bojovníkom UPA a ďalších extrémne nacionalistických organizácií z čias 2. sv. vojny status vojnových veteránov. Tento zákon tak kladie na jednu úroveň banderovcov a vojakov Červenej armády. Je to niečo podobné, ako keby slovenský parlament postavil na jednu úroveň partizánov bojujúcich proti nacistom v SNP a príslušníkov Pohotovostných oddielov Hlinkových gárd. Tých gardistov, ktorí majú na svedomí masakre v Kremničke či Nemeckej.

Následne ukrajinský parlament rozhodol o tom, že 1. január 2019 bude pri príležitosti 110. výročia narodenia Stepana Banderu vyhlásený za štátny sviatok.

Tieto kroky parlamentu vyvrcholili večer 1. januára falkovým pochodom niekoľkých tisícok neonacistov centrom Kyjeva na počesť Stepana Banderu. Tohto pochodu sa okrem neonacistov zúčastnili aj poslanci parlamentu či predstavitelia samosprávy. Protestovali proti nemu židovské organizácie a veľvyslanec Izraela. Poľský parlament už pred dvomi rokmi schválil zákon, podľa ktorého

je popieranie zločinov banderovcov, rovnako ako popieranie zločinov nacistov, trestné.

Žiaľ, na Slovensku, žiadny takýto zákon v platnosti dodnes nie je. Po mojom upozornení na zrovnoprávnenie banderovcov s vojakmi Červenej armády tento krok Ukrajiny odsúdilo niekoľko našich politikov – najmä z radov poslancov vládnej koalície či kandidátov na prezidenta, ale aj občianskych združení ako napríklad Slovenský zväz protifašistických bojovníkov. Stále to však nemožno považovať za oficiálny postoj Slovenskej republiky.

Vážený pán minister, touto cestou by som Vás preto chcel požiadať, aby ste rozšírili okruh spomínaných ľudí a inštitúcií. Napríklad iniciovaním vydania oficiálneho stanoviska MZVaEZ SR k heroizácii banderovcov štátnymi inštitúciami Ukrajiny, ako aj jej najvyššími predstaviteľmi.

Počas svojho pôsobenia na čele rezortu diplomacie ste na stretnutiach s predstaviteľmi iných krajín dokázali nastoliť aj citlivé témy. Naposledy ste otvorili kauzu väznenia ukrajinského režiséra Oleha Sencova na stretnutí s ruským ministrom zahraničia Sergejom Lavrovom.

V priebehu tohto mesiaca, po slovenskom prevzatí predsedníctva v OBSE, máte v pláne navštíviť Ukrajinu. Dovoľujem si Vás preto vyzvať na to, aby ste otvorili aj tému heroizovania banderovcov na stretnutiach s čelnými predstaviteľmi Ukrajiny a tlmočili rozhorčenie slovenských antifašistov z prepisovania histórie a heroizácie vojnových zločincov kolaborujúcich s nacistami. Vojnových zločincov, ktorí majú na rukách aj slovenskú krv.

Artur.blog.pravda.sk, 3. 1. 2019 a niekoľko ďalších médií

Čo píšu iní

(Pokračovanie zo str. 2)

■ ...Česi by sa mali ospravedlniť za popravu Dr. J. Tisu...

Košický sídelný biskup Alojz Tkáč povedal na oslavách výročia smrti Andreja Hlinku, že by sa „bratia Česi mali ospravedlniť za popravu Dr. Jozefa Tisu, pretože popravu podpísal prezident Čech“, uviedla Lidová demokracia.

„Je otázka, či trest smrti pre prezidenta slovenského štátu bol celkom v poriadku,“ píše denník. Nacionálne východisko však krivká. Hovoríme skôr o iných pohľadoch na problém, nabáda autor. Tiso skutočne patril k „umiernenej“ skupine vládnucich kruhov. Avšak je nesporné, že bol najvyšším predstaviteľom štátu, ktorý stál po boku fašistickej aliancie. Autor poznámky pripomína deportácie židovských občanov zo Slovenska do európskych koncentračných táborov. A sám Tiso k tomu povedal, ako ho v LD citujú: „Ja hovorím, bude to najkresťanskejšie, až to bude s nimi úplne v poriadku... národu nedám zahnúť pre židovské spoločenstvo. Mne je národ viac ako Židia, ja si po kresťansky poviem: najprv sebe a potom tebe“. A je aj pravda, pokračuje autor, že Tiso prirovnal sociálne princípy nacionálneho socializmu k sociálnym zásadám pápežských encyklik. Povedzme si to, zhŕňa sa v poznámke, až prostoducho: problém Tisa si musia vyriešiť Slováci sami. To, o čo sa pán Tkáč pokúsil, je nahrávka na nacionalistické smeče. Ktokoľvek na to pristúpi, začína sa podľa pisateľa hrať s nebezpečným ohňom.

Gloria.tv, 8. 1. 2019

■ Dvojnásobný falošný Hrdina ZSSR

Klamal dokonca aj ministrov a zbohatol na rozprávaniach o svojich „hrdinstvách“.

Na stránke lenta.ru pokračuje cyklus článkov o geniálnych podvodníkoch Sovietskeho zväzu – o ľuďoch, ktorí dokázali hromadiť miliónové majetky pred očami sovietskej moci.

V predchádzajúcom článku bol predstavený Nikolaj Pavlenko, ktorý počas tvrdých stalinských čias dokázal vytvoriť falošný vojenský útvar, stĺcť miliónový majetok a dostať sa do najvyššej spoločnosti ZSSR.

O nič menej výraznou osobnosťou bol aj Veniamin Vajsman – neúnavný podvodník, ktorý sa preslávil prisúdením si dvojnásobného titulu Hrdina ZSSR. Votrel sa do dôvery desiatok sovietskych ministrov a vysokých činiteľov. Vystavujúc sa za vojnového hrdinu Vajsman dostal neuveriteľné množstvo príspevkov, z ktorých väčšiu časť úspešne prepil v baroch.

Zradila ho tzv. „známosť“ so synom Stalina.

Lenta.ru, 7. 1. 2019 (výňatok)

Celý článok v ruštine: <https://lenta.ru/articles/2019/01/07/vajsman/>

■ Japonci chcú plnú kapituláciu Moskvy

V čase, ako Moskva plánuje čiastočne uspokojiť nároky Tokia na Kurilské ostrovy, pravicové sily Japonska odmietajú kompromisy a požadujú od ruských úradov nielen bezpodmienečné „navrátenie všetkých severných území“, ale aj „dôkladné priznanie svojej viny a ospravedlnenia sa v oficiálnom dokumente za internáciu Japoncov na Sibír (ide o zajatých vojakov a dôstojníkov porazenej Kuantungskej armády) a výplaty im finančných kompenzácií“.

S takou požiadavkou prišli Sankej Šimbun, ktoré sú jedny z ústredných novín, zmyslom čoho je plná kapitulácia Ruska pri rozhovoroch s Japonskom.

Článok japonských čitateľov opäť klamlivo presviedča o tom, že údajne „nezákonne okupované“ ostrovy „nikdy nepatrili inému štátu, len Japonsku“. Čiže zakrýva sa všeobecne známy fakt, že juhokurilské ostrovy boli oficiálne súčasťou Ruskej ríše od panovania Kataríny II. a Japonsku do polovice 19. storočia nepatrili úplne ani ostrov Hokaidó.

Podľa regnum.ru, 7. 1. 2019 (výňatok)

■ NASA obhajuje nacistický názov asteroidu

Okolo názvu asteroidu z Krupierovho pásu sa rozpútal veľký spor. NASA teleso zatiaľ pomenovala ako Ultima Thule. Kritici v tom ale vidia odkaz na nacizmus. Napísali o tom britské noviny Independent

Ultima Thule v latinskom jazyku vedci používali na označenie vzdialených objektov v topografickom zmysle alebo nejakého medzníka v prenesenom zmysle. Celé storočia sa tento výraz používal na mapách pre označenie ďalekých a neznámych krajín.

Nacisti ho však používali pre názov miesta pôvodu árijskej rasy a nemecká Spoločnosť Thule, ktorá bola pomenovaná na počesť tejto udalosti, značne pôsobila na rozvoj nacistickej ideológie, píše Independent.

(Pokračovanie na str. 5)

Poučili sme sa?

Zúčastnil som sa vedeckej konferencie na tému Vianočná dohoda a ilegálna SNR (1943–1944), venovanej 75. výročiu prijatia hlavného programového dokumentu protifašistického hnutia na Slovensku.

Som už pamätník, no necítim sa kompetentný vyjadrovať sa k jej odbornej úrovni. Dozvedel som sa na nej pre mňa mnohé nové zaujímavé skutočnosti.

Zúčastňujem sa, či už v Pezinku, v Bratislave, na Slovensku aj mimo neho, rôznych protifašistických podujatí. Musia byť usporadúvané, lebo ľudská pamäť je krátka a v súčasnej dobe značne ovplyvnená propagandou, ktorá ju ohýba a účelovo sofistikovane skresľuje.

Vieme dobre popísať historický chod udalostí, ale už menej, alebo vôbec sa nevenujeme ich príčinám, alebo ak, tak ich povieme zaobalene, že každý si ich vysvetlí po svojom. No a úplne nepochopiteľné je, že vôbec sa už nevenujeme poučeniu z minulých

chýb a jeho aplikácie do súčasného života. Tak, aby sme sa vyvarovali rovnakých chýb.

Poznáme chod udalostí pred 2. sv. vojnou, keď západné štáty usmerňovali, možno povedať aj pomáhali Hitlerovi, nacistickému Nemecku v príprave útoku na Sovietsky zväz. V záujme „zachovania mieru“ Mníchovskou dohodou (zradou) mu venovali aj spojenca Československo. Výsledok: 2. sv. vojna, v ktorej sa Slovenská armáda podieľala na vojne proti Sovietskemu zväzu a Slovensko vyhlásilo vojnu aj Spojeným štátom americkým...

Žiaľ, dnešná situácia je veľmi podobná, takmer identická s tou, ktorú naša krajina už raz zažila. Slovensko sa opäť podieľa na obkľučovaní Ruska a je už aj na hraniciach Ruska.

Takmer všetci radi spievame pieseň „Na Kráľovej holi...“ Je pekná, melodická, zvyšuje naše sebavedomie a vlastenectvo. Ibaže málokto pozná jej originálnu podobu. Tú, ktorá vznikla v čase bojov slovenských vojakov proti ZSSR. Jej pôvodné slova sú:

„Na tej ruskej zemi stojí strom zelený,
vrch má naklonený do slovenskej zemi.
Odkážte odpíšte tej mojej materi,
že mi svadba stojí na tej ruskej zemi.
Na nebi hviezdíčky, to moje družičky
a guľa z kanóna to je moja žena.
Odkážte odpíšte mojim kamarátom,
že už nepôjdeme na fraj ku dievčaťom.“

Ďalej to už všetci poznáte. Stačilo zameniť „ruskú zem“ „Kráľovou hoľou“ a vynechať druhú slohu, ktorú sme si zaspievali v Telgárte ešte aj pri posedení po oslavách 70. výročia SNP.

Bol by som nerád, aby sme túto pieseň zase spievali v originálnej podobe. Len mám obavu, že by to už pravdepodobne nebolo možné, lebo ako prví by sme boli zmetení z povrchu zeme.

A na záver. Myslíte si, že signatári Vianočnej dohody a realizátori príprav SNP to mali ľahšie a menej nebezpečné, ako dnes? Rázne a účinne pozdvihnúť hlas za zachovanie mieru, proti pripravovanej vojne?

Ondrej Kuňák (Horehronec)

Neznesieme očividnú faloš a krivdu

Oblasťný výbor SZPB Ružomberok sa na svojom zasadnutí dňa 19. decembra 2018 zaoberal aj otázkou dehonestácie, poškodzovania a ničenia pripomienok obetí oslobodzovacej Červenej armády.

Je tragickou skutočnosťou, že nenávisťná propaganda v celom stredoeurópskom priestore vedie k tomu, že utrpenie a obeť 2. sv. vojny a predovšetkým vojakov – osloboditeľov sú stavané do nezmyselnej, historickej a nenávisťnej polohy. Akoby sme všetci zabudli na to, s akými nádejami naši predkovia túžobne očakávali príchod vojakov s červenými hviezdíčkami na čiapkach, ale aj našich vojakov 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, partizánov...

360 tisíc slovenských a českých mŕtvych, 170 tisíc padlých sovietskych vojakov na území ČSR, stotisíce ďalších v okolitých

štátoch sú zamlčevaní v duchu akejsi karikatúry myslenia, len, aby sa umocnila nezmyselná protiruská agenda.

Zámerné sa zmiešavajú zločiny stalinského režimu s obrovským významom oslobodenia, protizmyselne sa zveličuje – inak, samozrejme, nepopierateľná – úloha západných spojencov v boji proti Hitlerovi, skresľuje sa história tak, aby sa vymazalo všetko, za čo sme – a musíme byť vďační skutočným osloboditeľom.

Vyjadrujeme preto hlboké rozhorčenie a nesúhlas s tým, aby sa mlčky toleroval návrat fašizmu, čoho sprievodným javom je nielen ničenie pomníkov, ale aj oslava banderovských fašistických vrahov, pobaltskej divízie SS a podobných prejavov opätovných pokusov o nový nástup fašizmu a nacizmu.

Róbert Fajta, predseda OblV SZPB Ružomberok

Sme občania slobodného demokratického štátu

Je to skutočne tak? Nedávno sme si pripomenuli 100. výročie vzniku ČSR. Naše národy si neboli nikdy také blízke, ako v posledných obdobiach po rozdelení Československa na dva samostatné štáty. Toto je fakt, ktorý uznáva celá Európa a mala by ho dať za príklad aj iným štátom, ktoré prežívajú podobné historické zmeny. Namiesto uznania sa nám však dostávajú len nariadenia, príkazy, zákazy a podobne.

Ako je to teda s našou demokraciou?

Koľko Slovákov za túto našu slobodu položilo svoje mladé životy? Ešte ani dnes, už 101 rokov od ukončenia 1. sv. vojny a 74 rokov od ukončenia druhej svetovej vojny to nie je presne spočítané. Uvádžam to zámerné, pretože stále sa objavujú neznáme hroby týchto vojakov, či už doma alebo ďaleko v cudzine.

Je SR s niekým vo vojnovom stave?

Vypovedali sme niekomu vojnu? Nie! Tak prečo je náš štát neustále vystavovaný povinným kvótam prijať migrantov, utečencov a ak to teda nie je tak, prečo nám naši poslanci nechcú povedať pravdu? EÚ predsa nemá ani mandát ani morálne právo riešiť tieto

stavy. Na to je predsa určená Rada bezpečnosti OSN a doma rada obrany štátu. Pýtame sa: „Nie je toto nátlak, porušenie mieru a stability v európskom spoločenstve? Nie je to totalita?“

Slovenský národ si toho už v minulosti vytrpel hádam dosť a nikto nemá právo mu zasahovať do jeho slobodného života.

Uvediem príklad: Kto pomohol Slovákom pri Slovenskom národnom povstaní, keď sa národ vzoprel so zbraňou v ruke proti vtedy najlepšie vyzbrojenej armáde? Bola to jedine Červená armáda a nie armáda z východu, či už vlasovci alebo nebodaj banderovci, ktorí rozpaľujú oheň na Ukrajine. Už dozrel čas, aby aj Európska únia mala vybudovanú svoju vlastnú armádu s jedným velením a jedine s obranným poslaním na ochranu občanov, našich domovov, priateľov, ktorí sa stali členmi tohto spoločenstva. Tvrdá a nekompromisná, ako to povedal priamo do očí francúzsky prezident Macron prezidentovi USA Trumpovi: „Ak vznikol problém v Iraku, treba ho riešiť nie v Európe, ale v Iraku.“

Dokedy nám budú tieto vojnové konflikty predkladať a podsúvať mocní tohto sveta?

Ján Gdovin Brezov, člen ZO SZPB v Giraltovciach

Dozvuky osláv 74. výročia SNP

„Zamyslel som sa nad článkom z časopisu Bojovník č. 20 zo 4. 10. 2018 s nasledovným textom,“ píše Dušan Hancko z Očovej: „Keď odišli autobusy s členmi SZPB, publikum sa nevytrátilo, len sa vymenilo, tak je koncipovaný program osláv SNP. Prečo autobusy s členmi SZPB odchádzajú tak skoro, prečo nezostanú v tento deň v B. Bystrici? Rovnaký stav je aj na Kališti.“ (Pri Stretnutiach generácií – pozn. Bojovník)

Ďalej D. Hancko píše, že očakával spätné reakcie funkcionárov SZPB, vyjadrenie riaditeľa Múzea SNP... ktoré sme v Bojovníkovi už priniesli, vrátane kritiky dramaturgie osláv a absolútne nevhodného zaradenia piesne M. Kubišovej a násilného dramaturgického „mostíku“ na gen. Teodora Šlajcharta.

Na pravú mieru však treba uviesť jednu nepresnosť v jeho informáciách. „Opomenutie pozvania, znižovanie významu prítomnosti zástupcov veľvyslanectva Ruskej federácie... možno pozorovať už dávnejšie.“

Ťažko sa oponuje takémuto názoru, keď nie je konkrétny. Na ústredných oslavách 74. výročia SNP v B. Bystrici však organizátori preukázali sovietskemu a ruskému národu jednoznačnú neúctu a Veľvyslanectvo RF na Slovensku to hlavnému organizátorovi ústredných osláv dalo aj jednoznačne najavo. Neprítomnosťou veľvyslanca.

Dušan Hancko k tomu uvádza, že „neúčast' predstaviteľov RF na oficiálnych podujatiach nemôže nahradiť prípadná účasť jej umelcov“. My si však myslíme, a veľmi nahlas to bolo uvádzané aj počas rokovania ostatnej Ústrednej rady SZPB, že (ak to nie je organizátorské diletantstvo) ide o cieľené znechucovanie Slovákov a znevažovanie ich protifašistického rozhodnutia.

Nech však pisateľ a naši čitatelia nie sú skeptickí. Treba si uvedomiť, že ani Múzeum SNP v B. Bystrici nie je obrazom celého Slovenska a že jeho „pravda“ o oslobodení našej domoviny spod jarma fašizmu, nemusí byť vždy tá, ktorú vyznávajú naše regióny.

S využitím listu Dušana Hancka zo ZO SZPB Očová

Čo píšú iní

(Dokončenie zo str. 4)

Vedúci výskumného programu NASA Alan Stern však presvedča, že NASA nemieni meniť názov nehladiac na „spojenie s nacistickou ideológiou“. Independent zdôrazňuje, že Ultima Thule je dočasným názvom. Nahradi ho ten, ktorý vyberie Medzinárodná astronomická únia, až program NASA zistí charakteristické rysy asteroidu.

HSP, 6. 1. 2019, Sputnik (výňatok)

■ Slávnostný pochod Slovenských brancov v Trnave

V sobotu 5. januára si Slovenskí branci pripomenuli 7. výročie svojho založenia slávnostným pochodom v Trnave.

Ochota Brancov pripravovať sa na obranu vlasti je dôležitá tým viac, že sám minister obrany priznal, že armáda má nedostatok mužov a žien a uvažuje sa z toho dôvodu o obnove povinnej vojenskej služby.

K Brancom a prítomným občanom sa prihovril aj ex-premiér Slovenskej republiky Ján Čarnogurský. Povedal, že text slovenskej štátnej hymny „Nad Tatrou sa blýska, hromy divo bijú ... atď.“ pochádza z básne Janka Matušku „Dobrovoľnícka“.

Za posledných 200 rokov v ozbrojených konfliktoch, v ktorých išlo o Slovensko, slovenské záujmy bránili dobrovoľníci a nie regulárne armády. V revolúcii 1848/49 za Slovensko bojovali Štúrovi dobrovoľníci a nie početnejší Slováci v uhorskej armáde pod vedením Ferenca Košúta. Povedal, že si vie predstaviť, že Košút používal proti Štúrovým dobrovoľníkom rovnaké slová, aké teraz používa minister obrany Gajdoš proti Slovenským brancom.

V 1. svetovej vojne za Slovensko bojovali Československé légie s veliteľom generálom Štefánikom a nie riadna rakúsko-uhorská armáda, v ktorej bolo opäť viac Slovákov než v légiách.

V 2. svetovej vojne do dejín vošli povstaleckí vojaci a partizáni a nie jednotky, bojujúce po boku Nemcov proti Sovietskemu zväzu a predtým proti Poľsku.

Srpsol.sk, 5. 1. 2018 (výňatok)

■ Nemecký novinár varuje svet pred vojnou s Ruskom

Uli Gellermann, ako odpoveď na výzvy západných médií „postaviť Rusko na miesto akýmkoľvek spôsobom“ nakrútil video výzvu, v ktorej varuje svet od vojny s Ruskom.

Všima si v nej incident v Kerškom prielive, ktorý sa udial v novembri 2018 a ktorý podľa neho vyprovokoval sám Kyjev, pričom v západných štátoch sa začali ozývať „chlapácke“ slová. Gellermann v tejto súvislosti pripomína, že víťazné fanfáry Hitlera zneli rovnako, keď sa začala vojna proti ZSSR, lenže všetci tiež vedia, ako sa skončila.

„Ja som už starý, mám deti a vnukov, nechcem, aby šli do akejkoľvek vojny, osobitne s Ruskom! Do vojny, v ktorej sa nedá zvíťaziť!“ – vyhlásil.

Podľa regnum.ru, 3. 1. 2019

Nepomáha nám ani tak pomoc našich priateľov, ako istota, že by nám pomohli. Epiktétos

Naša činnosť je naozaj bohatá

Pre našu ZO SZPB v Žiari nad Hronom bol tento rok význačný tým, že sme si, okrem celospoločenských výročí národnooslobodzovacieho boja pripomenuli 73. výročie masaku v Ostrom Grúni a v Klaku, 73. výročie vypálenia obce Prochot, 73. výročie oslobodenia nášho mesta od fašistických okupantov a zorganizovali ďalšie akcie spojené s našou organizáciou.

Boli to najmä poznávacie zájazdy po stopách SNP a národnooslobodzovacieho boja. V minulom roku členovia a rodinní príslušníci navštívili Prievidzu, Partizánske a Slovenské múzeum A. S. Puškina v Brodzanoch. Na jeseň zase Bratislavu, vrátane cintorína umučených z koncentračného tábora v Petržalke-Kopčanoch (tretí najväčší masový hrob z 2. sv. vojny na území Slovenska), vojenský cintorín z 1. svetovej vojny, neďaleký vojenský bunker BS 8 zo sústavy opevnení chrániacej čs. hranicu pred rozpinajúcim sa Nemeckom (jeho zvláštnosťou je to, že ho osobne hneď po Mníchove navštívil A. Hitler). Na dunajskom nábreží sme sa zastavili pri pamätníkoch Dunajskej flotily Červenej armády a bulharských partizánov a potom pri pamätnej tabuli Vianočnej dohody z roku 1943. So záujmom sme si pozreli aj expozíciu „Za slobodu“ v budove SZPB.

V roku 2018 sme navštívili vojenské cintoríny vo Zvolene a to cintorín Červenej armády a zvlášť cintorín Rumunskej kráľovskej armády, ktorý je najväčším cintorinom tejto armády v Európe. V septembri sme prvýkrát v histórii činnosti ZO SZPB navštívili koncentračný tábor v Mauthausene a jeho pobočku v Melku v Rakúsku. Je to miesto, kde skončili život násilím naši vedúci činitelia v odboji počas 2. sv. vojny. Pre členov našej ZO SZPB je najznámejší Ladislav Exnář, jeden z prvých zakladateľov partizánskych oddielov, ktorý pôsobil aj v našom okolí. Každoročne kladieme na výročie SNP k jeho soche kyticu kvetov.

VČS zhodnotila aj činnosť výboru ZO SZPB a najmä fakt, že už dva roky po sebe nám členská základňa neklesla a v súčasnosti máme 182 členov. Máme teda na čom stavať.

Lubomír Jančo, predseda ZO SZPB

Bolfíkovci na troch pamätných miestach

Výbor ZO SZPB Júliusa Bolfíka v R. Sobote v rámci putovania po pamätných miestach SNP zorganizoval pre svojich členov a sympatizantov návštevu Kremníčky. Zdá sa nám, akoby toto miesto najkrutejších represálií ostávalo v úzadí záujmu.

Voliť sme správne, lebo viacerí z nás tu boli po prvýkrát alebo po mnohých rokoch. Navyše sa nám po položení venca a kamienkov k pamätníku dostal fundovaný lektorský výklad od Jozefa Ďuriančika z B. Bystrice.

Druhou zastávkou bol pamätník v Nemeckej. Aj tu sme sa poklonili pamiatke umučených a položili venček. Prezreli sme si vápennú pec a pokračovali prehliadkou expozície.

Informácie, ktoré sme sa na obidvoch miestach dozvedeli, boli neveriteľne stresujúce. Veď fašisti za výdatnej pomoci POHG vraždili nevinných ľudí len preto, že väznica v Banskej Bystrici bola preplnená a pretože stále dovážali ďalších väzňov a novým bolo treba uvoľniť miesto.

Poslednou našou zastávkou bol pamätník padlých na Dieľiku pri Tisovci. Ako veliteľ roty tu bojoval aj Július Bolfík, po ktorom je pomenovaná naša organizácia. Toto miesto nám priblížil náš podpredseda Kamil Migra.

Aj toto podujatie sme mohli uskutočniť vďaka Mestu Rimavská Sobota – primátorovi a poslancom MsZ, ktorí nám na takúto činnosť prispeli finančnou sumou.

ZO SZPB J. Bolfíka

Sláva osloboditeľom Rimavskej Soboty

Dňa 21. decembra 2018 sa pred pamätníkom na osloboditeľov konalo pietne zhromaždenie pri príležitosti 74. výročia oslobodenia Rimavskej Soboty.

Pietneho aktu sa zúčastnil aj radca veľvyslancu RF v SR Andrej V. Šabanov. Po básni, prednesenej Erikou Juhászovou, venovanej padlým červenoarmejcom, hymne SR, slávnostný príhovor predniesol primátor Jozef Šimko.

Najskôr privítal prítomných, hostí a osobitne študentov škôl mesta Rimavská Sobota. Žiaľ, zo zdravotných dôvodov nemohol privítať posledných priamych účastníkov protifašistického odboja Jozefa Špitála, Pavla Trochu a Ladislava Sládeka.

Z primátorových slov vyplynulo, že vianočné sviatky tunajších obyvateľov v roku 1944

Pri oslobodzovacích bojoch R. Soboty padlo 6 červenoarmejcov a 30 Rumunov. Maďarskí a nemeckí fašisti odvliekli z Rimavskej Soboty 670 obyvateľov tzv. „žido-bolševikov“. Oslobodenie celého okresu si vyžiadalo 1479 životov červenoarmejcov a 637 Rumunov, 65 partizánov a 63 vojakov povstaleckej armády. Na druhej strane padlo 634 Nemcov a 92 horthyovcov.

A. V. Šabanov sa poďakoval občanom SR za úctu, ktorú preukazujú „naším padlým predkom bojujúcim proti fašizmu“.

Na záver svojej návštevy ruský diplomat navštívil bývalého červenoarmejca plk. v.v. Ladislava Sládeka, ktorý bojoval v radoch 2. UF a zúčastnil sa oslobodzovacích bojov od Rumunska, Maďarska až po Nové Zámky.

Jozef Pupała

Ako vidieť, Ladislav Sládek mal z návštevy A. V. Šabanova radosť a dobrú náladu.

Čierny Potok – Hrozatín

Sú názvy dvoch obcí, ktoré málokto pozná a azda len vlastenci na Slovensku a v Česku vedia, že ich spája jedno z najslávnejších mien – meno armádneho generála Ludvíka Svobodu, nášho osloboditeľa.

Hrozatín v lone Českomoravskej vysočiny je jeho rodnou obcou (25. 11. 1895) a Čierny Potok na Gemeri-Malohonte má ZO SZPB, ktorá získala právo pýšiť sa menom tohto veliteľa 1. čs. armádneho zboru v ZSSR vo svojom názve.

Z Čierneho Potoka a okolitých osád, vtedy patriacich pod obec Hodejov, sa pod jeho velením ocitli mnohí naši rodáci. Napr. Juraj Lakota, František Hriň, Július Patúš, Jozef Hronec, neskôr Václav Fajčík, Ondrej Kurek, Ján Lakota... Juraja Lakotu, ako statočného vojaka rozviedčika, spomína L. Svoboda aj vo svojej knihe Z Buzuluku do Prahy.

Už len pre tieto súvislosti bolo pochopiteľné, že sme sa zúčastnili konferencie „Spoločnosti Ludvíka Svobodu“ k 100. výročiu vzniku ČSR a 75. výročiu vzniku 1. čs. samostatného poľného práporu v ZSSR v Prahe a 24. 11. 2018 pri príležitosti nedožitých narodenín L. Svobodu v Hrozatíne.

Pred rodný dom Hrdinu ČSR prišlo niekoľko stovák ľudí, pri múzeu L. Svobodu a jeho pamätníku stála čestná stráž v dobových uniformách. Hrala sa tu česká i slovenská hymna.

Našu delegáciu osobne privítal Svobodov vnuk Miroslav Klusák. Pochopiteľne, že sme sa fotili aj s dcérou Zoe Klusákovou-Svobodovou. No a v rozhovore so starostkou Hrozatína sa začalo hovoriť aj o možnosti nadviazania družby medzi našimi obcami.

Jozef Pupała

Čo priniesla VČS? Podnetný návrh!

Vo vianočnom prostredí, ale v pracovnej atmosfére sa v decembri konala výročná členská schôdza ZO SZPB pri Zväze vojakov SR Klub Prešov.

Správa zhodnotila plnenie uznesenia z ostatnej VČS, ostatnej oblastnej konferencie a 16. zjazdu SZPB v okruhu našej pôsobnosti. Boli rozanalyzované pozitíva, ktoré sa nám podarilo zrealizovať a spomenuté problémy, s ktorými sa v našej činnosti stretávame.

Naša ZO SZPB patrí k pilierom alebo ťahúňom oblastnej organizácie SZPB v Prešove. Počtom 55 členov je najpočetnejšou, má aj najväčšie zastúpenie vo vedení oblastného výboru.

V SZPB a v jeho orgánoch pomáha ostatným základným organizáciám odborne i metodicky. Pomáha napr. pri obnove pamätníkov, pamätných tabúl, hrobov, bunkrov a cintorínov.

Naša ZO SZPB máva aj najväčšie zastúpenie na spomienkových akciách k jednotlivým výročiam boja za národné oslobodenie v meste Prešov, v našom regióne a aj na centrálnej úrovni. Počet členov nám od 16. zjazdu SZPB narástol takmer o 50 %. Pri prijímaní nových sa orientujeme nielen na našich bývalých kolegov, ale aj na rodinných príslušníkov a ľudí, blízkych nášmu „naturelu“.

Navýšili sme aj počet predplatiteľov Bojovníka na 35 členov, Ročenky odbojárov 2019 na 95 členov. Náležitú pozornosť venujeme starostlivosti o svojich členov, ich oceňovaniu, práci s jubilujúcimi a dôstojnej rozlúčky so zomretými členmi.

Vo výročnej správe bola kriticky zhodnotená organizácia a scenár osláv SNP v Banskej Bystrici, najmä neprimeraná osobná kontrola členov SZPB pri vstupe do areálu Múzea SNP a takmer trojhodinový maratón kladenia vencov a príhovorov v kontexte na vek a zdravotný stav ešte prítomných účastníkov SNP a protifašistického odboja. Kritika sa dotkla i protokolu pietneho aktu na Dukle.

Diskusia bola vecná. Najviac sa pretriasala problematika formovania historického povedomia mladej generácie, resp. školskej mládeže cez vplyv SZPB a cez sociálne siete. Padol návrh vytvoriť pri ÚR SZPB komisiu na sledovanie sociálnych sietí v kontexte, ako je prijímaný program SZPB u mladej generácie.

Mrzí nás nezáujem ZŠ a SŠ o náš vstup na pomoc pri výučbe dejepisu a občianskej náuky, pri objavovaní medzníkov 2. svetovej vojny, na čo má naša ZO SZPB veľký potenciál. Chceme veriť, že nami pripravovaný zborník Protifašistický odboj v prešovskom regióne 1939–1945, ktorý je pred vydaním, pomôže zmeniť spomínaný nezáujem.

Ján Krajčovič, predseda ZO SZPB pri ZV SR Klub Prešov

Zostávajú v pamäti

Hostie je malá dedinka v údolí pod Tribečom. V roku 1944 sa väčšina jej obyvateľov zapojila do SNP. Pôsobí tu asi 500-členný partizánsky oddiel majora Ludovíta Sýkora patriaci do Nitrianskej partizánskej brigády.

Fašistické jednotky, aj za účasti príslušníkov POHG a Domobrany, podnikali na prelome rokov 1944/1945 časté útoky na okolité obce, aby zničili partizánov, ktorí sa v nich zdržiavali. Pre nemecké jednotky, zakopané na brehu rieky Hron, boli totiž neustálou hrozbou. V izbe tradícií obce sa nachádza svedectvo Margity Vidovej o prepade obce Hostie fašistickou jednotkou.

Občania Hostia z úcty a vďaka k padlým osloboditeľom organizujú od roku 1946 deň výročia ich hrdinského boja a obety každoročný „Memoriál padlých partizánov“, ktorého sa zúčastňujú pretekári a pretekárky vo veku od 3 až do 70 rokov z rôznych kútov Slovenska. Práve veľká úcta mladých pretekárov je zárukou, že pamiatka hrdinov SNP zostane večne živá.

Martin Benček, Jozef Havel

Miesto pre...

...Jána Paceka, predsedu Obliv SZPB Banská Bystrica

Oblastná organizácia SZPB Banská Bystrica je najväčšia. Má 35 ZO SZPB, ktoré majú dovedna 1 622 evidovaných členov s priemerným vekom 65 rokov.

Čo je vašim top podujatím?

– Stretnutie generácií na Kališti, ktoré organizujeme spoločne s Múzeom SNP. V roku 2019 sa uskutočnil už jeho 14. ročník.

No máme aj dve jedinečné podujatia. Prvým je už 16 rokov fungujúca súťaž pre základné školy „Putovanie medenou a povstaleckou Banskou Bystricou“, pri zrode ktorých stáli predchádzajúci oblastní predsedovia Pavol Sečkář, Vladimír Kucej, Ján Páleš a hlavne člen predsedníctva Obliv SZPB Matej Kán.

Druhé je v rámci celého SZPB tiež jedinečné, pretože systematicky napomáha smerovaniu a vzájomnému poznávaniu sa tunajších základných organizácií. Poznáme ho pod názvom „Poznaj ZO SZPB a jej región“.

Čím sa zaoberáte v tomto období?

– Výzvou nám je zachovanie počtu našich členov, ale najmä získavanie nových členov z radov mladých ľudí. Tí by mali postupne preberať našu štafetu protifašistického pôsobenia. Funkčné prevzatie štafety je nám výzvou. Preto sme týmto smerom orientovali aj prípravu výročných členských schôdzí.

Aký je váš najväčší úspech a čo sa vám nedarí?

– Istým úspechom je, že aj po zrušení dvoch ZO SZPB Čerín a Horné Pršany (z dôvodu nezájmu členov pracovať vo výbore základnej organizácie) sa nám podarilo udržať členskú základňu nad 1600 členov. Dosiahli sme to tým, že sme prijali 70 nových členov.

Získavať nových členov z radov sympatizantov sa nám darí hlavne organizovaním motivačných ciest po stopách 2. sv. vojny, pamätníkov a pietnych miest, ktoré spájame s pobytom v rehabilitačných zariadeniach.

Trápime sa však pri získavaní mladých ľudí za členov SZPB, ako aj pri ich presvedčaní, aby na svoje plecia zoberali zodpovednosť a pracovali aj vo výboroch ZO SZPB. Neskryvame, že pri niektorých základných organizáciách sme radi, že nám vôbec fungujú.

Nedarí sa nám ani pri získavaní predplatiteľov Bojovníka. V našich organizáciách ho odoberá len 141 členov (z 1622), čo nie je ani desatina. Spokojní nemôžeme byť ani s odberom ročník odbojárov. Predali sme ich len 460 kusov. Vzhľadom na počet našich členov je to naozaj málo.

Čo by ste potrebovali na zefektívnenie práce od XVII. zjazdu SZPB?

– Odpoveď na otázku: Čo bude s našim Zväzom po odchode posledného priameho účastníka protifašistického odboja?

...Jaroslava Bulka, predsedu Oblastnej organizácie SZPB, Žiar nad Hronom

Oblastnú organizáciu SZPB Žiar nad Hronom tvorí 20 základných organizácií. Od XVI. zjazdu SZPB zaznamenala nárast členskej základne o 60 osôb. K 31. 12. 2018 mala 610 členov platiacich si členské príspevky.

Oblastná organizácia SZPB Žiar nad Hronom je s obcami Kľak a Ostrý Grúň

už 74 rokov spoluorganizátorom spomienkového zhromaždenia tragických udalostí z januára 1945, kedy došlo k vypáleniu a vyvraždeniu obyvateľov týchto podhorských obcí.

Čím sa zaoberáte v tomto období?

– Momentálne rozpracúvame a uvádzame do života nové podnety nastolené členskou základňou.

Čo považujete za váš najväčší úspech a čo sa vám nedarí?

– Úspechom je stabilita členskej základne a skutočnosť, že ZO SZPB Stará Kremnička vydala už druhú publikáciu za ostatných 20 rokov o protifašistickom odboji v ich dedine a blízkom okolí. V publikácii je zachytená fotodokumentácia padlých a celý priebeh bojovej činnosti počas SNP. Členovia základnej organizácie za finančného príspevku oblastnej organizácie navštevujú tie miesta a obce, odkiaľ pochádzali ich padlí osloboditelia a stretávajú sa s ich pozostalými.

Oblastnej organizácii sa nedarí vydať publikáciu o protifašistickom odboji, ktorá by zmapovala odboj na území oblastnej organizácie.

Čo by ste potrebovali na zefektívnenie práce od XVII. zjazdu SZPB?

– Aby prijal opatrenia, na základe ktorých bude menej administratívy a zefektívnia sa rôzne hlásenia, ktoré sú zasielané kancelárii ÚR SZPB.

V. Dobrovíž

Život mu zachránil nemecký zapalovač

Túto príhodu nám prostredníctvom internetu vyrozprával bývalý červenoarmejec Ilja Ivanovič Krasnov, ktorý do Červenej armády nastúpil v roku 1942 so svojimi tromi bratmi, Pjotrom, Sášom a Nikitom. O Nikitovi sa Ilja, autor tejto spomienky, nezmieňuje. Pjotr padol pri obrane Stalingradu a príhodu, ktorú popísal zažil Sáša (Alexander Ivanovič Krasnov), ktorý ako vojak došiel až do Berlína.

V armáde bol Sáša starším seržantom prieskumnej rotý delostreleckého oddielu. Po vojne sa síce vrátil domov do svojej čuvašskej dedinky, no o dva roky nato zomrel na následky početných zranení.

Jednej noci za neskorej jesene, keď sa chystala na útok delostrelecká príprava, bol v rámci rozvedky vyslaný do nepriateľského tyla. Poveternostné podmienky už boli surové, zem bola premočená a blatistá. Studený vietor prenikal až na kosť. Prieskumu sa však za noc a deň podarilo v hĺbke nepriateľskej obrany zistiť všetko, čo potreboval. A tak sa vybrali späť. K frontovej línii im bolo treba prekonať 50 kilometrov cez polia, les a vôbec blato.

Keď boli prieskumníci asi v polovici cesty, nebo sa rozohorelo plameňmi a svetlom projektorov. Asi tri kilometre od nich sa rozpútala mohutná paľba. Nikto z nich nechápal, čo sa deje. Nebodaj sa nejaká jednotka prebýja z obklúčenia, alebo partizáni narazili na nepriateľa, či čo?

Sáša so svojimi druhmi sa ukryl v neďalekom lesíku. Lenže neprešlo ani päť minút, keď vedľa nich prešli štyri nemecké tanky a po nich pechota, ktorá si to mierila rovno na nich. Asi dvadsaťročný veliteľ, poručík Pašagorjev rozhodol: „Chlapci nemôžeme robiť nič iné, len sa do nich pustiť. A sám, kľachiaci na jednom kolene, pustil do Nemcov guľometnú paľbu. Ostatní ho nasledovali. Sedem prieskumníkov sa však nemohlo rovnať asi päťdesiatim Nemcom. Ich paľba zmietla ako prvého poručíka. Sáša s ostatnými zutekali hlbšie do lesa. V behu strieľali ako sa dalo, no munícia sa im rýchlo miňala. Zrazu Sáša pocítil horúci úder do pleca. Padol na zem a stratil vedomie. Precitol až keď ho dvaja nemeckí vojaci ťahali za nohy po blatitej ceste. Krv sa z neho stále rinula a tak opäť padol do bezvedomia.

Ako dlho ho Nemci ťahali, to si nepamätal. Opätovne sa prebral až na lôžku v čisto upratanej zemľanke. Aj rany mal už previazané. Bolo počuť, že vedľa prebiehal boj, vybuchovali granáty. V miestnosti sa úsečne po nemecky zhováralo niekoľko ľudí. Sáša ani nestihol otvoriť oči a už si to všimol jeden z nemeckých vojakov. Postavili ho na nohy pred staršieho dôstojníka, ktorý mu dal po nemecky niekoľko otázok.

Sáša nereagoval a tak si Nemci zavolali prekladateľa. Keď sa ho ten lámanou ruštinou opýtal, ako sa volá, Sáša mlčal ďalej. Prekladateľ mu vrazil päťou do tváre a zopakoval otázku. Sáša vyplňujúc krv z úst zašepkal Alexander Ivanovič Krasnov. Potom prišli otázky z akej je čaty, rotý..., divízie...

Sáša na to odpovedal po čuvašsky „nemtepelmes“, čo v doslovnom preklade znamená „nič neviem“.

Sáša v skutočnosti naozaj Nemcovi nerozumel, pretože ovládal iba čuvašskú reč. Preto keď sa ho Nemec pýtal, koľko ich bolo, kde a s akým cieľom prešli frontovú líniu..., Sáša iba krčil plecami a hovoril, „nemtepelmes, nemtepelmes...“

Vypočúvanie sa preťahovalo. V istom momente to starší nemecký dôstojník už nevydržal, prerušil prekladateľa a zavolať si mladého strážneho. Sáša v tom momente pochopil, že ho idú popraviť.

Nemecký vojak, ktorý mal vykonať popravu, bol však veľmi mladý. Asi osemnásťročný mladík, ktorému ešte ani fúzy nezačali rásť. Pripravil si automat do pozície „Na remeň“ a pichol Sášu hlavňou do chrbta, nech vykročí.

Zo zemľanky sa vybrali smerom k lesu, kráčajúc po kalužiach, obchádzajúc krátery po výbuchoch. Sášovi sa v tom momente premietal pred očami celý jeho život. Rodná dedinka, matka, milá...

Ako kráčali vedľa ďalšieho zbombardovaného kráteru, nemecký vojak mu prikázal zísť na jeho dno, čo boli asi dva metre. Sáša sa pomaly šúchal dole a lúčil sa so životom.

Ibaže nemecký vojak hneď nestrielal. Pred popravou sa rozhodol pofajčiť si. Vytiahol si cigarety, zapalovač a začal si pripalovať. No nedarilo sa mu to. Buď sa mu minul benzín alebo zapalovač nehádzal iskru.

V tom momente si Sáša spomenul, že má zápalky a vošiel rukou po ne do náprsného vrečka. Rameno ho pri tom strašne bolelo, no nič nedával znať. Nemec to sledoval a keď videl, čo má odsúdenec v rukách, gestom ho privolať hore.

Sáša natiahol ruku so zápalkami a pomaly stúpал. Keď už bol takmer navrchu, mladý Nemec sa naklonil, aby si zápalky prevzal. V tom momente ho Sáša zdrapol za uniformu a už sa obaja kotrmelcami gúľali na dno kráteru. Tam už Sáša ako dravec vytrhol Nemcovi spoza pásu dýku a vrazil mu ju až po rukoväť rovno do srdca. Mladý Nemec nestihol ani len hlesnúť a už ležal mŕtvy na dne jamy.

Sáša vzal Nemcovi samopal, prezliekol sa do jeho uniformy, obul si jeho čizmy a odplazil sa po poli smerom k lesu. Len čo trochu potemnelo, pustil sa do behu. Chápal, že na neprítomnosť nemeckého vojaka sa čoskoro príde. Po celý ďalší život mu však bolo čudné, že ho vôbec nikto neprenasledoval. A tak úplne vysilený zadriemal v hromade sena.

Stále hrozilo, že takto ho Nemci budú naháňať.

Ráno ho prebudila delostrelecká paľba, no on sa už nedokázal ani len pohnúť. Preležal tam celý deň, kým ho nenašli svoji. Neskôr sa ukázalo, že dostal obojstranný zápal pľúc a aj rana sa mu zanesla a zapálila.

A tak riadne dlho si poležal v nemocnici, dostal aj desaťdňovú rehabilitáciu v rodnej dedine. Svoju rotu dobehol až pri samom konci vojny.

Zaznamenal: – Vmí –, ilustrácia google.com

Viete, že...?

...ruský vojnový film „Nezničiteľný“ hovorí o posádke Semjona Konovalova, ktorá len v jednom boji sama na tanku KV zničila 16 nemeckých tankov, dve obrnené vozidlá a osem nákladných automobilov?

Udialo sa to pri chutore Nižnemiťjakin Tarasovského rajónu v Rostovskej oblasti.

Boj prežili len traja členovia posádky, tí sa však zmocnili nemeckého tanku a na ňom sa prebojovali k svojmu útvaru. Za prejavene hrdinstvo boli všetci traja vyznamenaní.

...3. 8. 1943 sa v ZSSR začala tzv. „Vojna o koľaje“?

Približne 100 tisíc sovietskych partizánov (167 partizánskych brigád a samostatných oddielov) začalo ničiť železničné komunikácie, čo znížilo objem prepravy hitlerovcov o 40 % už k jeseni toho roku.

Hneď v prvú noc bolo vyhodnených do vzduchu 42 000 koľají a za celú „Vojnu o koľaje“ okolo 215 tisíc z 11 miliónov, ktoré sa nachádzali na okupovanom území. Bieloruskí partizáni vyhodili do vzduchu 836 nákladných a 3 obrnené vlaky.

Prvá etapa vojny o koľaje sa skončila 15. 9. 1943, no nadviazala na ňu druhá s názvom „Koncert“. Tej sa zúčastnilo 197 partizánskych jednotiek s celkovým počtom 120 tisíc ľudí. V septembri až októbri 1943 partizáni zničili približne 150 tisíc koľají. Len na území Bieloruska bolo do vzduchu vyhodnených vyše tisíc vlakov. Potom bola operácia pozastavená kvôli nedostatku výbušnín.

V lete 1944 vojna o koľaje pokračovala. Napríklad na pomoc operácii Bagration prešli partizáni k aktívnej činnosti a v noci z 19. na 20. júna vyhodili do povetria vyše 10 tisíc železničných koľají.

...prezident Beneš 26. 9. 1938 povedal, že „táto vojna bude hrozná. Nakoniec sa u nás budú s Nemcami biť všetci muži, ženy. Ale budeme sa brániť do posledného dychu. Ja zostanem so svojou družinou stále pri vojsku. S vojskom budem ustupovať len po určitú dobu. Keď sa budeme musieť zastaviť, územie už ďalej neopúšťam a biť sa až do smrti, tak ja, ako prezident republiky, nesmiem byť zajatý. Zostanem s tými, ktorí sa budú biť naozaj až do poslednej chvíle, a padnem s nimi.“?

Keď to vyslovil, päť najvyšších českých (hoci formálne československých) generálov mu pritakalo a následne 28. 9. 1938 prisahalo: „Musíme ísť do vojny, nech sú následky akékoľvek. Západné veľmoci budú nútené nás nasledovať. Národ je úplne jednotný, armáda je pevná a chce ísť do toho. Aj keby sme zostali sami, nesmieme povoliť,“ bili sa do svojich „udatných“ prs.

...svojho času počas Veľkej vlasteneckej vojny začali v ZSSR vo veľkom chovať králikov, pričom tu nešlo len o ich kožušinu, ale aj o tri-štyri kilogramy chutného diétného mäsa na rekonvalescenciu chorých a ranených?

Problémom však bolo, že králiky zdochýnali jeden za druhým. A tak šéfa chovu, plukovníka NKVD, za to takmer zastrelili, akože za sabotáž.

Čoskoro sa však zistilo, že za hromadným úhynom týchto zvierat bol strach. Vedľa farmy sa totiž nachádzalo letisko, z ktorého sa šírila neustály hluk štartujúcich a pristávajúcich lietadiel. No a ten privádzal králikov do infarktov.

...dedo Angely Merkelovej bojoval proti Červenej armáde?

Spracovaním životopisu nemeckej kancelárky sa zaoberal Stephan Cornelius, ktorý vo svojej knihe uvádza, kto boli Merkelovej príbuzní.

Osobitne sa zaoberal jej dedom, Poliakom Ludwigom Kazmierczakom, ktorý bol svojho času príslušníkom tzv. „Modrej armády“ (založená 4. 6. 1917 vo Francúzsku), ktorá v roku 1919 bojovala proti Robotnícko-roľníckej Červenej armáde.

...počas Vietnamskej vojny 1964–1973 zhodili Američania na krajinu 7 miliónov ton bômb a vyliali na ňu 80 miliónov litrov jedovatých látok? A že to je dvojnásobne viac, ako za celú 2. svetovú vojnu?

Málo sa tiež vie, že na druhej strane tohto vojnového plameňa sa ocitlo 6359 vojakov a dôstojníkov Sovietskej armády. Oficiálne ich bolo uznaných za padlých 13.

Američanov tu padlo 58 202, z toho asi 8 000 letcov. Do roku 1982 ďalších asi 60 tisíc veteránov spáchalo samovraždu, či zomreli na predávkovanie drogami. Vietnamcov padlo takmer 2 milióny.

...na jar roku 2018 žilo na Ukrajine vyše 1 200 niekdajších príslušníkov Ukrajinskej povstaleckej armády (ozbrojenej zložky Organizácie ukrajinských nacionalistov)?

Podľa prieskumu verejnej mienky, ktorý zverejnila pravda.sk, nie je názor Ukrajincov na osobnosť kontroverzného nacionalistu Stepana Banderu jednoznačný. „Agentúra RBK-Ukrajina zverejnila výsledky prieskumu, podľa ktorých 36 percent opýtaných Banderu hodnotí priaznivo a 34 percent ho ako národného hrdinu odmieta. A podľa prieskumu agentúry Rejting z novembra 2018 viac Ukrajincov kladne hodnotilo niekdajšieho sovietskeho vodcu Leonida Brežneva (47 percent) než Banderu (36 percent).“

A. Mikundová

Pripomenuli sme si 75. výročie Vianočnej dohody (2. časť)

Prinášame volné pokračovanie poznatkov z konferencie k tejto významnej protifašistickej odbojovej udalosti, ktorá sa konala 12. decembra 2018 v Malom kongresovom centre SAV a na ktorú sa zúčastnili členovia historických dokumentačných komisií.

Organizátormi podujatia bola ÚR SZPB a OblV SZPB v Bratislave, Ústav politických vied SAV, Múzeum SNP v B. Bystrici a Klub Nového slova.

K významu Vianočnej dohody vystúpil riaditeľ Ústavu politických vied SAV Miroslav Pekník, ktorý povedal, že ide o doplnenie niektorých detailov k vystúpeniu riaditeľa Múzea SNP Stanislava Mičeva.

• Vianočná dohoda sa nikde nespomínala, vždy sa hovorilo len, že bol vytvorený určitý orgán, v ktorom sú zastúpené všetky zložky odboja, čo, samozrejme, pravda nebola a na čo veľmi ostro poukázal Jozef Jablonický.

Historik J. Jablonický uznáva, že vo svojej práci „Z ilegality do povstania“ uviedol, že Vianočná dohoda bola podpísaná. Po informácii v liste od Jozefa Letricha však zmenil názor, nakoľko ten mu potvrdil, že z konšpiračných dôvodov sa „signatári“ na Gajovej ulici len stretli, dohodli sa a nič nepodpisovali.

Ak by teda do toho vstúpila aj Ústredňa štátnej bezpečnosti, tak proti „signatárom“ by nemala čím argumentovať.

• Dôležitým teda nie je podpis, ale fakt, že dohodnutím sa na Vianočnej dohode, domáci odboj sa začal výrazne zjednocovať. Od tohto momentu sa začali odvíjať ďalšie kroky smerom k Povstaniu.

• V ilegálnom styku sa príliš nespomínala Vianočná dohoda a už toľko nie ilegálna SNR. Pretože aj pri komunikácii s Londýnom sa používal krycí názov „Ústredie Anna“.

Prvýkrát bola Vianočná dohoda o vzniku ilegálnej SNR publikovaná až 12. 9. 1944.

• Význam Vianočnej dohody (hovoril o tom už aj S. Mičev) sa nedá dokladať nejakými letákmi a pod., pretože medzi ľuďmi sa nič také nepúšťalo. Opatrnosť bola natoľko veľká, že aj K. Šmidke, keď rokoval o príprave partizánskych oddielov, tak neargumentoval Slovenskou národnou radou, ale len zmienkou, že je tu určitá dohoda...

Dôležité však je, že kroky, ktoré nasledovali od decembra 1943 viedli až k vypuknutiu Povstania.

Doplnok Stanislava Mičeva

Poukázal na našu predstavu, ktorú sme si vytvorili na základe videných „historických“ filmových záberov. Mnohí nevedia, že napr. ilustrácie o obkľúčení Nemcov pod Stalingradom, o zavesení zástavy nad dobytým Reichstagom... boli robené až po danej udalosti a teda aj rad záberov „z Povstania“, bolo robených až po roku 1945. „Napri. partizáni v lesoch,“ povedal S. Mičev a objektivizoval, že niektoré zábery sú naozaj autentické od P. Bielika, od ruských kameramanov, ale je ich veľmi málo.

„Treba si uvedomiť, že v revolučnom období je filmovanie a dokumentovanie udalostí veľmi problematická záležitosť. Preto niektoré veci, ktoré sú takto interpretované, sú často súčasťou nejakej historickej legendy. Netreba ich však spochybňovať, pretože tieto uda-

losti sa naozaj stali a priniesli mnoho pozitívneho pre Slovenskú republiku až do súčasnosti,“ dodal riaditeľ Múzea SNP.

Novinárska otázka Martina Krna

„Píšeme články a chceme mať k tomu fotografie. Je jasné, že z ilegality nie je v archívoch nič, ale nevieme ani o tom, žeby bol nejaký záber z rokovania legálnej SNR,“ postavil otázku M. Krno.

V reakcii na ňu sa so S. Mičevom zhodli, že existujú zábery zo zlučovacieho zjazdu sociálnej demokracie s KSS (17. 9. 1944), z konferencie závodných rád v Podbrezovej – presadila koncepciu jednotných odborov (15. 10. 1944)... „ale zo zasadania národnej rady nepoznám,“ povedal S. Mičev a v ďalšom reagoval na filmové zábery partizánskej prehliadky v Detve...

„Vieme, že v Detve filmoval známy ruský kameraman (M. Glíder), ale tieto zábery sme nenašli. Ja som v ruských archívoch pátral, nie sú! Dokonca pod jeho menom sa tam nenachádza skoro nič. A pritom na povstaleckom území filmoval veľmi veľa.

Bohužiaľ, v Krasnogorsku, kde je fotografický a filmový archív, pod jeho menom nemajú nič. Čiže musel byť pod nejakým iným menom,“ povedal S. Mičev a takúto možnosť hneď preukázal osobnou skúsenosťou, ako mu náhoda pomohla natrafiť na zábery z B. Bystrice tesne po oslobodení.

Išlo o zábery, „ktoré som použil pri obhajobe, aby nebol z Námestia SNP v B. Bystrici odsunutý Pamätník Červenej armády, pretože je tam jasne vidieť, že

na tom námestí boli pochovaní vojaci a sú tam aj štyri mohyly, také biele, ktoré potom boli odstránené, keď padli vojaci boli premiestnení do Zvolena. Presne na tom mieste, kde boli tieto mohyly, stojí dnes známy obelisk.

Bola to náhoda. V Krasnogorsku som bol asi týždeň a našiel som asi 30 minút filmu zo Slovenska. Ak by sme chceli získať viac, museli by sme si popozerať aj veci, ktoré doposiaľ neboli vytiahnuté.

Ide o také kvantá filmov, že... A poviem to otvorene – **Slovenská republika tomu nevenuje absolútne pozornosť. Ostatné krajiny dávajú na tento výskum neuveriteľné peniaze.**“

* * *

POZNATKY Z DISKUSIE K PRVÝM DVOM PREDNÁŠKAM

O dvojkoľajnosti pri historickom vzdelávaní mládeže

Niektorí učitelia sa priznali, že situácia dospela tak ďaleko, že niektorí žiaci a študenti nemajú problém povedať svojmu dejepisárovi, že „my si vypočujeme, čo nás učíte, aj takto budeme odpovedať, aby sme mali dobré známky, ale z domu vieme, že za slovenského štátu to bolo inak!“

Ťažko sa dá stotožniť s postojmi našich vládnych činiteľov

Jedna vec je chodiť na oslavy a tam prednášať kvetnaté reči o tom, ako sme bojovali proti fašizmu, že proti nemu bojujeme aj teraz a potom ideme hlasovať v OSN, a už po koľkýkrát sa neodvážime v OSN zdvihnúť ruku na odsúdenie propagácie nacizmu v súčasnosti.

Takže jedna robota je tá, ktorú robíme tu dole, a druhým je antičinnosť, ktorá sa robí vo veľkom hore a ktorá má dopad na celú spoločnosť.

K zákonu o protikomunistickom odboji

Bolo by treba stúpiť našim politikom na palec, aby si uvedomili čo v roku 2006 odsúhlasili. Lebo je to zákon aj proti tým, ktorí bojovali v SNP. Ústav SAV upozornil, v čom sa stala chyba. „Čakali sme nejakú odpoveď, ale zostalo to bokom,“ zaznelo na konferencii s konkretizáciou, že je v tom aj časť zodpovednosti súčasnej vládnej garnitúry.

Toto nie je kritika sympatie a nesympatie, ale kritika faktografie!

S. Mičev k tomu konkrétne uviedol: „Z hľadiska dikcie tohto zákona, keď gardista alebo Nemec popravil niekoho v Kremničke alebo v Nemeckej, tak bol protikomunistickým bojovníkom a mali by sme ho vyznamenať. To je absolútne absurdná záležitosť!“

K metodickým pokynom Štátneho pedagogického ústavu

Vraj v ňom musia sedieť „Kotlovci“, pretože to, čo vydali ako „Didakticko-metodické návrhy praktického využitia zvýšenej hodinovej dotácie dejepisu v 9. ročníku ZŠ,“ keď si to prečítame, „tak je to na infarkt“.

„Ak podľa týchto pokynov budú deviataci naozaj učené, tak sa nedivme, že nárast extrémizmu bude ešte väčší.“ „Keď vláda proklamuje, že bude zvýšená úroveň boja proti extrémizmu, tak za toto dielo mali jeho autori vyletieť behom 24 hodín!“

Ku knihe Dejiny Slovenska a Slovákov

Predseda NR SR bol upozornený, že ich ministerka E. Slavkovská dala svojho času do škôl Ďuricovu knihu dejiny Slovenska a Slovákov, ktorá má nespočetne chýb, ktorá je demagogická... Áno, povedalo sa, že učitelia ju nemajú používať, ale zo škôl stiahnutá nebola.

Tak čo sa vlastne stalo? Za európske peniaze sme to vydali, tie však bolo treba vrátiť, lebo EÚ protestovala. A tak sa povedalo, že táto kniha sa nemá používať, ale ona je na školách stále!

Prečo tú knihu učitelia používajú?

„Preto, lebo aj oni sa z nej učili! Všetci vieme, kto vyučuje učiteľov. Kto ich vyučoval v Nitre, v Bratislave, v Ružomberku, vieme kto robí učebnice, však si pozrite tie mená! A stále sú tam, celé roky.“

Zaznamenal Vladimír Mikunda

Tretia časť poznatkov z tejto konferencie bude uverejnená v budúcom čísle.

Účastníci konferencie si cez prestávku naozaj mali o čom pohovoriť.

- **Bacúch:** Jozef Ološtiak 80 rokov.
- **Bačkov:** Jozef Jadloš 60 rokov.
- **Banská Bystrica-Fončorda, gen. I. Gibalu:** Mária Gašparová 83 a Ľubomír Ďurky 45 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvaň:** Štefan Kubinec a Mária Cibulová 70, Matilda Maruniaková 81 rokov.
- **Banská Bystrica – Rudlová:** Milan Fraňo 55 rokov.
- **Banská Bystrica, Tr. SNP:** Štefan Demeter a Emília Dobrotová 70 rokov.
- **Bernolákovo:** Betka Reingráberová 86, Marta Kováčová, Eva Kováčová a Anna Plešková 70, Katarína Koporcová 55 rokov.
- **Bojnice:** Eva Lukáčová 85 rokov.
- **Bratislava 7:** Alena Meznarová 65, Viera Miznerová 83 rokov.
- **Bratislava 24:** Gabriel Kostka 75 rokov.
- **Bratislava 37:** Mgr. Ivana Antošová 50 rokov.
- **Dargov:** Peter Ducár 65 rokov.
- **Dolné Vestenice:** Stanislav Masár 70 rokov.
- **Dolný Kubín:** Ľudovít Kudlík 90 a Pavol Janiga 93 rokov.
- **Donovaly:** Ing. Alica Demčíková 80 rokov.
- **Dunajská Streda:** Helena Chrenová 86, Terezia Fojtiková 88 a Irena Kršaková 91 rokov.
- **Egreš:** Mária Malčická 60 rokov.
- **Hatalov:** Anna Lešková 86 rokov.
- **Hostie:** Jarmila Páleníková 50 rokov.
- **Hrachovo:** Valéria Sujová a Matilda Vojteková 70, Pavel Brádnan 50 a Jarmila Maňúrová 45 rokov.
- **Choňkovce:** Anna Makarová 87 rokov.
- **Jarabina:** Anna Kovalčíková 92 a Júlia Hlinková 81 rokov.
- **Jasenie:** Ján Kučera 80 rokov.
- **Kremnica:** Vladimír Joška 65 rokov.
- **Kysta:** Monika Nadřová 40 rokov.
- **Ladomirová:** Helena Ducárová 70 rokov.
- **Lehota pod Vtáčnikom:** Anton Chalmovský 75 rokov.
- **Liptovská Kokava:** Emília

- Fronková 70 a Vlastimil Taragel 80 rokov.
- **Liptovská Osada:** Mária Feix 87 rokov.
- **Liptovská Teplička:** Mária Černohorská 65 a Františka Mezdovská 83 rokov.
- **Liptovský Mikuláš:** Ing. Pavel Chrapčiak 93, Zuzánek Kulina 92 a Elena Paprčková 90 rokov.
- **Lučenec III:** MUDr. Mária Kuníková 89 rokov.
- **Ľubietová:** Júlia Hiadlovská 85 rokov.
- **Málinec:** Pavol Števo 55 rokov.
- **Medzibrod:** Júlia Prašovská 93 rokov.
- **Medzilaborce:** Vladimír Hnidák 65, Štefan Kuruc 55 a Miroslav Labík 55 rokov.
- **Miezgovce:** Daniel Ondruška 45 rokov.
- **Michalovce:** Irena Buzinkaiová 89, Anna Halasová 96, Ing. Milan Lapišák a Marta Vasil'ová 70, Andrej Gramata 84, Anton Kováč 82, Anna Miháliková 91, Alžbeta Rofárová 92 rokov.
- **Nová Baňa:** Anna Šurková 82 a Ing. Ján Ivanič 84 rokov.
- **Novosad:** Monika Baňacká 55, Juraj Pokrivňák 88 a Miloš Salaga 45 rokov.
- **Parchovany:** Anna Patkaňová 91 a Anna Ivanocová 85 rokov.
- **Petrovce nad Laborcom:** Terézia Krajňaková 89 rokov.
- **Pohorelá:** Jozef Datko a Anna Halušková 75, Mária Poláková 70 a Ing. Andrej Polák 30 rokov.
- **Poltár:** Katarína Šmírová 55 rokov.
- **Porúbka:** Alžbeta Poláková 86 rokov.
- **Prešov pri ZV SR:** Ing. Milan Maras 65 rokov.
- **Prievidza pri HB:** Helena Svítková 92 a Anton Švarc 75 rokov.
- **Rajec:** Pavel Tepličan 80 a Alena Žideková 55 rokov.
- **Rakovec nad Ondavou:** Pavol Varga 75 rokov.
- **Rimavská Sobota, Júliusa Bolfika:** PaedDr. Pavel Lacko 90 a Edita Bakonyová 93 rokov.
- **Senec:** Ladislav Neuwirth 87 a Grétku Neuwirthová 75 rokov.
- **Slovenská Ľupča:** Eva Lakomčíková 55, Vlasta Viznerová 70, Elena Bobáková 65 a Jolana Hrabčíková 81 rokov.

- **Stará Kremnička:** Alfonz Hrmo 88, Róbert Sekereš 80, Dušan Droppa 70 a Oľga Štefíková 60 rokov.
- **Stará Ľubovňa:** Štefan Pokrivčák 82 rokov.
- **Stará Turá:** Ing. Dušan Hrnčírik a Anna Skalská 90, Stanislav Zigo 70, Mária Dekanyová 65 a Ing. Alena Hrušová 40 rokov.
- **Stráňavy:** Rastislav Barošinec 55 rokov.
- **Streda nad Bodrogom:** Júlia Krajníková 60 rokov.
- **Sukov:** Júlia Šantová 90 rokov.
- **Svidník:** Ján Grega 70 rokov.
- **Tlmače:** Vlasta Granátová 65 rokov.
- **Topoľčany 1:** Irena Hupková 89, Anastázia Stanková 85 a Magdaléna Hippiková 75 rokov.
- **Trebišov 2:** Anna Štefanová 86 a Anna Vrabeľová 89 rokov.
- **Trebišov 3:** Božena Kušniríková 84, Emília Hrabčáková 45 a Štefan Paľko 30 rokov.
- **Trebišov časť Milhostov:** Michal Kohút 85 rokov.
- **Trenčín 1:** Štefánia Adamusová 84, Klára Kopecká 90 a Anežka Samáková 87 rokov.
- **Trenčín 2:** Júlia Polášková 91 rokov.
- **Trenčianske Teplice:** Ing. Viktor Sedlák CSc. 87, Eva Darnádiová 70 a Anna Oravcová 65 rokov.
- **Trnava 1:** Božena Šišovská 90, Margita Zemková 75 a Eva Svarinská 75 rokov.
- **Valaská:** Elena Plesníková 83 rokov.

- **Vagríne:** Anna Klimová 80 a Vasil' Simčák 75 rokov.
- **Veľaty:** Mgr. Monika Ostrožovičová 45 rokov.
- **Vysoká nad Kysucou:** Tibor Gáborik 60 rokov.
- **Veľký Lipník:** Mária Čarnotová 93 rokov.
- **Utekáč:** Ján Vrabeľ 83 rokov a Miroslav Nosál 60 rokov.
- **Zalužice:** Ján Soták 80 rokov.
- **Zemplínske Hradište:** Anna Semanová 93 rokov.
- **Zvolen – Centrum 1:** Žofia Valúchová 75 a Zuzana Poláškova ml. 35 rokov.

- **Zvolen – Zlatý Potok:** JUDr. Ivan Bartl 92 a Margita Janeková 88 rokov.
- **Zvolenská Slatina:** Mária Ľuptáková 84, Ondrej Brachna 94 a Marta Jánošíková 65 rokov.
- **Žiar nad Hronom:** František Ťakuš 96, Anna Harachová 91, Helena Cabániková 90 a Helena Baranová 65 rokov.
- **Žilina:** František Marek 99, Viktória Hajduchová 75, Jozef Fújak 72, Ing. Miroslav Kučera 70 a Edita Ftorková 65 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

*V decembri minulého roka sa člen ZO SZPB Muráň Ján Valaštek dožil úctyhodných 92 rokov. Aj touto cestou mu ešte raz gratulujeme.
Na snímke je Ján Valaštek vľavo.*

ZO SZPB Muráň

Odišiel nám vojnový veterán

V prvom januárovom týždni nás v ZO SZPB Banská Bystrica – Stred zastihla smutná správa. Opustil naše rady jeden z najstarších členov – JUDr. Alojz Mikušinec.

Narodil sa 19. mája 1927 v obci Horná Súča, v okrese Trenčín a zomrel 6. januára 2019 v B. Bystrici. Bol priamym účastníkom Slovenského národného povstania a oslobodzovacích bojov na Slovensku v rokoch 1944–1945. Mal vojenskú hodnosť podplukovník vo výslužbe a patril k vojnovým veteránom. Aj napriek veku bol aktívnym členom našej organizácie SZPB.

Alojz Mikušinec už v apríli 1944 bol v spojení s ilegálnymi silami v posádke Martin, pričom spolupracovali s vojenskými zložkami pri zásobovaní potravinami a zbraňami pre partizánsku skupinu Nikolaja Surkova, ktorá pôsobila v lokalite Martinských holi.

Po vypuknutí SNP vykonával úlohy strážnej služby, vojenskej hliadky a zároveň ochrany vybraných objektov v Martine. Zúčastňoval sa kontroly vlakových súprav, ktoré prichádzali z východného frontu cez železničnú stanicu vo Vrútkach.

Koncom septembra 1944 sa zúčastnil bojových operácií pri Martine, odkiaľ museli jed-

notky ustúpiť cez Čremošné do B. Bystrice. Tu absolvoval kurz zberačov ranených a následne bol pridelený k 2. čs. paradesantnej brigáde, veliteľstvo Gerlach. Cez výcvikové stredisko v Budči bol pridelený na bojiská v Jalnej, Hronskej Dúbrave, v Kozelníku a Močiari. Od začiatku októbra 1944 zažil aj najťažšie boje pri Kozelníku a Hronskej Breznici, odkiaľ ustúpili cez Ostrú Lúku na Očovú, Hrochoť a cez Kyslinky na Prednú Poľanu.

Pod tlakom Nemcov začiatkom novembra 1944 boli jednotky rozbité. Neďaleko osady Med-

veďov pri Čiernom Balogu bol Alojz Mikušinec zajatý a odvečený do Nemecka, kde zažil peko zajateckých táborov M-Stelag IX C Bad Sulze a Erfurt, odkiaľ sa vrátil po oslobodení Československa sovietskou armádou s podlomeným zdravím.

Do Československej armády nastúpil k 7. armádnemu zboru v Trenčíne a do civilného života bol prepustený v januári 1947.

Za aktivity, odvahu a statočnosť bol v povojnovom Československu a neskôr Slovenskou republikou ocenený 17-timi vojenskými, zväzovými i ruskými vyznamenaniami – odznakmi, medailami, pamätnými medailami, a k tomu pamätným listom... Poslednú, „Pamätnú medailu generála Jána Nálepku-Repkina“, mu udelila ÚR SZPB k 90. narodeninám.

Na pohrebnej rozlúčke s Alojzom Mikušincem sa zúčastnili predseda ObIV SZPB Ján Pacek, tajomník ObIV SZPB Štefan Dubovický a členovia výboru ZO SZPB – Stred v Banskej Bystrici.

Rozlúčkový príhovor v mene členov ZO SZPB – Stred v Banskej Bystrici i za vojnových veteránov predniesol predseda Ján Pacek, ktorý vyzdvihol bojovú činnosť, aktivity a statočnosť nebohého.

Eva Holíčyová

Navždy sme sa rozlúčili

- **Dobrá Niva:** so 66-ročným Jánom Košťalikom.
- **Nová Baňa:** so 76-ročným Igorom Budinským a 74-ročným Františkom Grófom.
- **Pohorelá:** s 88-ročným Jánom Pompurom.
- **Senec:** so 79-ročným Štefanom Bučanom.
- **Slovenská Ľupča:** s 84-ročným Jurajom Štubniakom.

- **Trenčín 1:** s 88-ročnou Oľgou Šupalovou.
- **Vráble:** so 79-ročným Jánom Roškom.
- **Zemplínska Teplica:** so 64-ročným Jánom Kočišom.
- **Žilina:** s 81-ročným Ing. Františkom Jancom.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

Zo zasadnutia Klubu umelcov, spisovateľov a historikov

Dňa 17. decembra 2018 sa v Bratislave konalo bilančné zasadnutie Klubu umelcov, spisovateľov a historikov pri ÚR SZPB. Rokovania, ktoré viedol predseda Klubu Jozef Leikert, sa zúčastnil predseda SZPB Pavol Sečkář, ako aj čestný predseda Klubu Dušan Čaplovič.

Na úvod zasadnutie vzdalo minútou ticha poctu Milanovi Medúzovi, ktorý ako člen Klubu a funkcionár Spoločnosti L. Novomeského, Klubu výtvarných umelcov a teoretikov, ako aj Výtvarného odboru MS, vykonal mnoho prospešného pri organizovaní výstav a podujatí v oblasti výtvarného umenia. Rozlúčili sme sa s ním v Dome smútku v Prievidzi. Skonal 26. septembra 2018. Zostáva v našej pamäti ako autor symbolických portrétov osobností a udalostí našich národných dejín. A tiež ako umelec, ktorý tiež pripomínal sloven-

ský pôvod výtvarnej osobnosti V. Vasarelyho.

Na začiatku rokovania Klub prerokoval žiadosti viacerých žiadateľov o členstvo v SZPB, ktoré schválil. Ide o obnovené členstvo Pavla Kanisa, o členstvo Eduarda Chmelára a Vladimíra Husáka, Jaroslava Žiaka, Jána Čirku a Márie Štompach. Naše rady v nedávnom období opustili Pavol Bley, Juraj Gašpar, Oto Lupták a Ivan Schurmann. Celkový stav členstva v Klube sa rozšíril na 29 členov (dňa 15. 1. 2019 pribudol 30-ty člen, filmový producent Andrej A. Leca).

Vo svojom vystúpení P. Sečkář rámcovo vyzdvihol aktivity a význam činnosti Klubu (stála expozícia SZPB, obnova pomníkov a pamätníkov, podujatia k výročiu vzniku ČSR a k menovaniu Ľ. Kukorelliho na brigádneho generála). Upozornil na činnosť prípravy XVII. zjazdu SZPB, ktorý sa uskutoční v júni 2019 v Poprade. V tejto súvislosti po-

žiadal o dôkladné preštudovanie si zverejnených téz programu, návrhov na aktualizáciu Stanov SZPB a o podnety pri dotváraní týchto dokumentov. Informoval tiež o pokroku v súčinnosti s partnermi, vrátane Matice slovenskej.

Tajomník Klubu Ladislav Skrak informoval o ďalších aktivitách, o získaných umeleckých dielach, o predstave pri dotváraní stálej expozície SZPB i o záveroch rokovania s ministerkou kultúry SR Ľ. Laššákovou, vrátane priprav podpisu Memoranda o spolupráci SZPB s MK SR.

Informoval tiež, že na XVII. zjazde SZPB Klub odovzdá SZPB ako dar tie diela, ktoré získal v čase vzniku expozície zo zdrojov rezervy vtedajšieho predsedu vlády SR R. Fica.

V rámci programu prehovoril

aj E. Chmelár. Ako kandidát na prezidenta SR sa poďakoval organizáciám SZPB za pomoc pri získavaní petičných podpisov.

V diskusii sa viacerí zúčastnení zaoberali zameraním a možnosťami pôsobenia časopisu Bojovník, problematikou a iniciatívami pri vzniku Hrobu neznámeho vojaka, možnosťami a podľnosťami pri popularizácii odkazu Povstania v oblasti hudby (vydanie CD – partizánska pieseň, Cikker, Andrašovan, atď.), návrhmi na odbojárske vyznamenania (pre Šimona Žbirku, In memoriam, Miroslava Košírera, Ivana Horského, Miroslavu Polákovú, atď.), ako aj prípravou podujatí pri príležitosti významných výročí toto roka.

Ladislav Skrak

Zaujímavý výstavný počín

Velvyslanectvo RF v SR poskytlo oblasťnému výboru SZPB v Galante naraz dva súbory výstav, ktoré ten postupne inštaloval raz na jednu, raz na druhú školu. Jeden bol zameraný na „Mníchovskú dohodu“, druhý na oslobodzovaciu misiu „Od Stalingradu do Bratislavy“.

Zapožičané panely sme nainštalovali v priestoroch stredných škôl: gymnázií v Dunajskej Strede, v Ga-

lante a Súkromného bilingválneho gymnázia v Galante. Základné školy v Šintave a v Šoporni si výstavu pre

svojich žiakov pripravili sami.

Riaditelia škôl zabezpečili slávnostné otvorenie výstav za účasti svojich dejepisárov a ich žiakov.

Výstavu si prezreli aj naši členovia SZPB, čím sme si aj my pripomenuli históriu vojnových rokov.

Alžbeta Pongrácová

Na snímke členovia SZPB z Galanty.

„Mašiny víťazstva na Ceste života“

„ZIS“ „Willis“ v jednom šiku: v Petrohrade sa 13. januára 2019 konala prehliadka automobilov vojny „Mašiny víťazstva na Ceste života“, venovaná výrobu odstránenia blokády Leningradu (18. 1. 1944).

Počas retro prehliadky Petrohradčania a návštevníci mesta videli sovietske ľahké a nákladné autá GAZ-AA, ZIS-5, GAZ-M1, GAZ-67, obrnené autá BA-20M, BA-64 a tiež americké autá Willis, Studebaker a Dodge, ktoré Sovietskemu zväzu dodali cez vojnu Spojenci. Celkovo sa na petrohradských uliciach predstavilo okolo 15 typov automobilovej techniky, ktorá sa používala na fronte i v tyle.

Priamo na prehliadke účinkovalo okolo 200 členov klubov vojnových a vlasteneckých dejín, ktoré sa zaoberajú aj vyhľadávaním a reštauráciou automobilovej a bojovej techniky.

Trasa kolóny sa zakončila na Palácovom námestí, kde sa podujatie premenilo na stacionárnu výstavu vojnových automobilových veteránov. Fungovala tu aj poľná vojen-

ská kuchyňa, záujemcovia ochutnávali vojnovú kašu s duseným mäsom. Palácovým námestím zneli vojnové piesne i básne.

Podľa regnum.ru, 15. 1. 2019, snímka regnum.ru, Darja Draž

Nemci ponúkli členom AfD vstup zdarma na Schindlerov zoznam

Značné kontroverzie budí akcia kina v meste Hachenburg v Porýní-Falcku, ktoré ponúka členom protiimigračnej strany Alternatíva pre Nemecko (AfD) vstup zdarma na film Schindlerov zoznam. Chce tým upozorniť na to, že strana, ktorú mnohí považujú za pravicovo populistickú až radikálnu, niekedy bagatelizuje udalosti holokaustu.

Kino v šesťtisícovom Hachenburgu snímku o podnikateľovi Oskarovi Schindlerovi, ktorý za 2. sv. vojny zachránil okolo 1200 Židov pred smrťou, uvedie 27. januára. Teda v deň, kedy si svet pripomína pamiatku približne šiestich miliónov obetí holokaustu. Kým bežný divák za vstupenku zaplatí sedem eur, členovia AfD, ktorí predložia svoj stranický preukaz, budú mať vstup zdarma.

„Naším zámerom určite nie je vyčlenenie alebo zahŕňanie AfD. To, že sa toľko ľudí cíti silne dotknutých (akciou), nebolo naším cieľom a je to pre nás nepochopiteľné. Vôbec netvrdíme, že voliči AfD sú nacisti,“ píše kino na svojom portáli v reakcii na silnú odozvu na kontroverznú akciu. Zároveň však upozorňuje, že z programu strany sa podľa neho dá usudzovať zľahčovanie vtedajších udalostí.

Kontroverzných výrokov vo vzťahu k holokaustu a 2. sv. vojne sa poprední politici AfD v minulosti dopustili opakovanne. Napríklad predseda strany Alexander Gauland hovoril o tom, že doba nacizmu je len „vtáčim trusom“ na úspešných nemeckých dejinách a šéf durýnskej AfD Björn Höcke zase vyhlásil, že pamätník holokaustu v centre Berlína je „pamätníkom hanby“.

Veľká väčšina reakcií na zámer kina je podľa Karin Leicherovej, ktorá s nápadom prišla, pozitívna. Dost' je ale aj reakcií úplne opačných a polícia už dokonca preveruje výhražné video, v ktorom je reč o výbušnách, ktoré by mohli explodovať. Samotná AfD v Porýní-Falcku akciu kina odsúdila. Nie je podľa nej možné stranu stavať do súvislosti s priemyselným vraždením ľudí židovského presvedčenia.

Podľa pravda.sk, 3. 1. 2019

Američania potvrdzujú Bibliu

Vedci americkej univerzity Rockefeller Univerzity v New Yorku a švajčiarskej univerzity v Bazileji zverejnili štúdiu, ktorá dokazuje, že všetci teraz žijúci ľudia sú potomkovia jedného páru, ktorý žil nie neskôr ako pred 200 000 rokmi. V rámci štúdie prišlo k porovnaniu 5 miliónov genetických kódov zvierat a ľudí.

Pri 90 % zvieratách sa tak tiež ustanovilo, že ich pôvod je z jedného páru predkov. Časový počiatok ich vzniku sa posúva o približne 50 000 rokov skôr, ako pri ľuďoch. Potvrdzuje to postupnosť stvorenia človeka, kedy človek ako koruna tvorstva vznikol až po vzniku zvieracej ríše.

Mark Thaler z Bazilejskej uni-

verzity sa k výsledkom vyjadril, že boli pre neho prekvapením, ktoré nechcel prijať. Fauna vraj v minulosti zaznamenala udalosť, ktorá spôsobila takmer vyhynutie života na planéte, čo potvrdzuje predpokladanú uda-

losť, následkom ktorej prišlo k vyhynutiu dinosaurov. Viaceré osobnosti z náboženského prostredia správu privítali ako dôkaz stvoriteľského momentu vo vzniku života. Nemecký teológ Johannes Hartl úsmevne skonštatoval: „Toto som už niekde čítal.“

Dr. Nathaniel Jeanson z Harvardskej univerzity v minulosti prišiel s teóriou „genetických prarodičov Adama a Evy“, ale podľa jeho výpočtov, človek nie je starší ako 60 tisíc rokov.

Podľa svetlosveta.sk, 27. 11. 2018

ZRNKÁ HUMORU

Ohlásil stratu manželky

Manžel: Stratila sa mi manželka.

Ešte včera odišla na nákup a dodnes sa nevrátila.

Policajt: Aká je vysoká?

Manžel: Nikdy som ju neme- ral.

Policajt: Je štíhla alebo tlstá?

Manžel: Nie je tlstá ani štíhla.

Policajt: Farba očí?

Manžel: Nezaregistroval som.

Policajt: Farba vlasov?

Manžel: Často ju mení.

Policajt: Čo mala na sebe?

Manžel: Nie som si istý. Šaty alebo džinsy.

Policajt: Išla s autom?

Manžel: Áno.

Policajt: Akú farbu má auto?

Manžel: Kurkuma Yellow nový Golf s motorom GTD, takže dvojliter 135 kw a 184 koní.

Poznávacia značka 6A5 I 458.

Má už tie nové LED svetlá, panoramatickú strechu, digitálne hodinky, ľavý predný blatník je trochu poškriabaný... a potom sa muž rozplakal.

Policajt: Nebojte sa. Nájdeme vaše auto.

* * *

Veštenie jasnovidky:

– Váš manžel vás podvádza.

– Čože? Určite?... Nedržíte tie karty naopak?

* * *

Dcéra sa sťahuje matke:

– Mamička, zase sa manžel so mnou hádal. Už to nevydržím, prídem bývať k tebe.

– Nie, miláčik. Ja prídem bývať k vám, odpovedá jej matka.

* * *

– Dcérenka, kúpila som ti knihu Tisíc a jedna noc.

– Ale mami, to už dávno nie je in, dnes frčí Tisíc za jednu noc.

– Ako voláš svokru?

– Vegeta.

– Prečo?

– Mieša sa úplne do všetkého.

* * *

So sexom je to ako s futbalom – každý chlap si myslí, že to vie.

* * *

Vedci konečne zistili, čo vlastne žena chce. Ona si to však medzitým rozmyslela.

* * *

Žene stačí ku šťastiu 5 krúžkov: jeden prsteň a jedno Audi...

* * *

Manželia práve veselo zapijajú príchod nového roka, keď náhle manželka zosmutnie. „Čo ti je?“ Spytuje sa manžel. „Práve som si uvedomila, že mám všetky šaty z minulého roku.“

pomôcky: AI, PLIVA, BOLS, MAREA	hudobné dielo	1. časť tajnícky	hanba, po česky	autor výroku: CICERO	dôležitá listina panovníka	orgány zraku	51 rímskymi číslicami	menší stôl		zniženie ceny	rybie vajčko	Slovenská obchodná inšpekcia (skr.)	koval
citostlovec nesúhlasu				značka liehovín					osoh, úžitok				
									epická tvorba				
vermeno, po francúzsky				2. časť tajnícky									
				citostlovec pochopenia									
vyčerpali sa náma- hou							opálil horú- cou parou						
							parný voz						
ozdobný pás tkaniny						chorvátsky výrobca liečiv	popravcovia					3. časť tajnícky	srieň
	oslavná báseň				kačica						buď pri živote		
	stekal po kvapkách				predloha umelcov						bíci hudob- ný nástroj		
kryha, po česky				model auta Fiat						skutok			
				zaviň do plienky						nástroj na písanie			
druh leňocha			menší vodný tok						alkoholic- ký nápoj				
			pravosláv- ny kňaz						krík				
napoču- dovanie								patriaci Renovi					
								chem. zn. protaktínia					
patriace ujovi						lahká hudobná veselohra							
zliepal						zakričať							

Správne vylúštenie tajnícky z č.25–26 znie: Nehľadaj chyby, hľadaj nápravu. Knihu posielame Michalovi Majtánovi z Bratislavy.

Vylúštenie tajnícky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovnik@szpb.sk.

HISTORICKÝ KALENDÁR

31. január 1945 – Vojská 40. armády 2. UF oslobodili Brezno.

1. február 1943 – Čs. výcvikový prápor je v Buzuluku preformova- ný na záložný pluk.

1. február 1945 – V oslobodených Košiciach začína pracovať Slo- venská národná rada.

2. február 1945 – Partizáni z oddielov Vpred a Pomstiteľ a odriadu Operácia raketa (12 Slovákov, 6 Rusov a Ukrajincov) sa bez strát postavili (na Hromnice) na odpor nemeckému trestnému komandu (25 mŕtvych a 14 zajatých), aby uchránili povstaleckú obec Staré Hory, občanov a ich skromné majetky.

3. február 1944 – Edvard Beneš v prejave (po prijatí Vianočnej dohody) povedal: „Vývoj na Slovensku nás môže naplňovať ob- zvláštnym a pritom nečakaným uspokojením. Máme viac než dosť dôkazov o skutočnom a pravom československom zmýšľaní tak naj- širších vrstiev ľudových, ako aj hlavného káдру slovenskej inteli- gencie... Faktom je, že odpor na Slovensku zo dňa na deň rastie...“

3. február 1942 – Na dopĺňovanie 1. čs. poľného práporu v ZSSR vyhlásil Štátny výbor obrany ZSSR amnestiu pre všetkých občanov Československa. Dňa 19. novembra 1942 vyhlásilo Prezídium naj- vyššieho soviету ZSSR amnestiu aj pre všetkých väznených Ukra- jincov-Rusínov a Slovákov z Maďarska, ktorí boli predtým občanmi ČSR.

3. február až 6. február 1945 – Niekoľko neúspešných pokusov o prelomenie nemeckej obrany pri L. Mikuláši. Jediným úspechom bolo ovládnutie Smrečian a Okoličného.

3. február 1946 – V Bratislave je otvorená premávka na Starom moste, ktorý postavila Červená armáda.

4. február 1942 – Pred nacistickými špičkami R. Heydrich vyhlasu- je nevyhnutnosť likvidácie českého národa.

4. február 1945 – Generála Karla Klapálka nahrádza vo funkcii ve- liteľa 3. čs. samostatnej brigády (do 20. 2. 45) plk. gšt. V. Talský.

5. február 1942 – Na základe čs.-sovietskej dohody z 18. 7. 1941 a Vojskej dohody vrchných veliteľstviem ZSSR a ČSR z 27. 9. 1941 vytvoril zvyšok internovaných príslušníkov Českej a Sloven- skej légie v Buzuluku jadro československej jednotky v ZSSR. Od 15. 6. 1942 sa jednotka nazývala 1. čs. samostatný poľný prápor v ZSSR.

6. február 1943 – J. Tiso žiada nemecké velenie o presun slovenskej divízie z východného frontu na neslovanské bojisko kvôli dezerciam slovenských vojakov.

7. február 1945 – Anglo-americké lietadlá bombardujú bratislavský zimný štadión a prímestskú časť Prievoz.

8. február 1955 – Vládnym nariadením č. 6/1955 bol zriadený titul Hrdina Československej (neskôr socialistickej) republiky na ocene- nie výnimočných zásluh o republiku spojených s vykonaním hrdin- ského činu alebo opätovných hrdinských činov.

9. február 1949 – Baťovany sú za zásluhy v SNP premenované na Partizánske.

10. február 1937 – V Španielsku založili prvú guľometnú rotu Jana Žižku, v ktorej bojovali Česi a Slováci.

12. február 1939 – V Nouzove pri Unhošti sa tajne zišli českí mi- nistri gen. A. Eliáš, J. Havelka, L. Feierabend, V. Klumpar a ďalší. Dohodli sa, že sa vojenským pučom zmocnia Slovenska! O tri dni oboznámili so svojím plánom všetkých ostatných českých členov vlády na schôdzi v Obecnom dome v Prahe (Ďurica M. S.: Dejiny Slovenska..., s. 391). Keď niektorí z ministrov namietali, že taký- to zákrok môže vyvolať neželateľnú reakciu v Berlíne, gen. Eliáš odpovedal, že sa s tým ráta: „I kdyby měl Hitlerův zásah znamenat zánik Česko-Slovenské republiky, je pro nás výhodnější jako její ko- nec vnitřním rozkladem...“! Až tak hlboko českým predstaviteľom „ležala v žalúdku“ autonómia Slovenska.

2 13. na 14. februára 1945 – Legendárny prechod Nitrianskej parti- zánskej brigády cez front rozvodneným Hronom k Červenej armáde v priestore Orovnica – Tekovská Breznica pri Hronskom Beňadiku. Zahynulo tam 80 členov brigády a medzi nimi aj štyria bulharskí partizáni – vysokoškooláci.

14. február 1946 – Vznik prvého zákona venovaného osobitne účastníkom boja proti fašizmu („zákon č. 34/1946 Zb.“).

16. február 1945 – V Kežmarku sa koná slávnostná prehliadka 1. čs. tankovej brigády v ZSSR.

17. až 24. februára 1945 – Boj o hrónské predmostie. Na Sloven- sku, aj v celej ČSR sa v oslobodzovacích bojoch iba v jednom prí- pade tri razy bojovalo o jeden a ten istý priestor. Podobnou situáciou bola opätovná strata L. Mikuláša, ale nikdy nešlo o stratu takého rozsiahleho priestoru, akým bolo hrónské predmostie.

Fašistické velenie tu stratilo 104 tankov, 86 samochodiek a 4 580 mužov.